

UNIVERSAL
LIBRARY

OU-232908

UNIVERSAL
LIBRARY

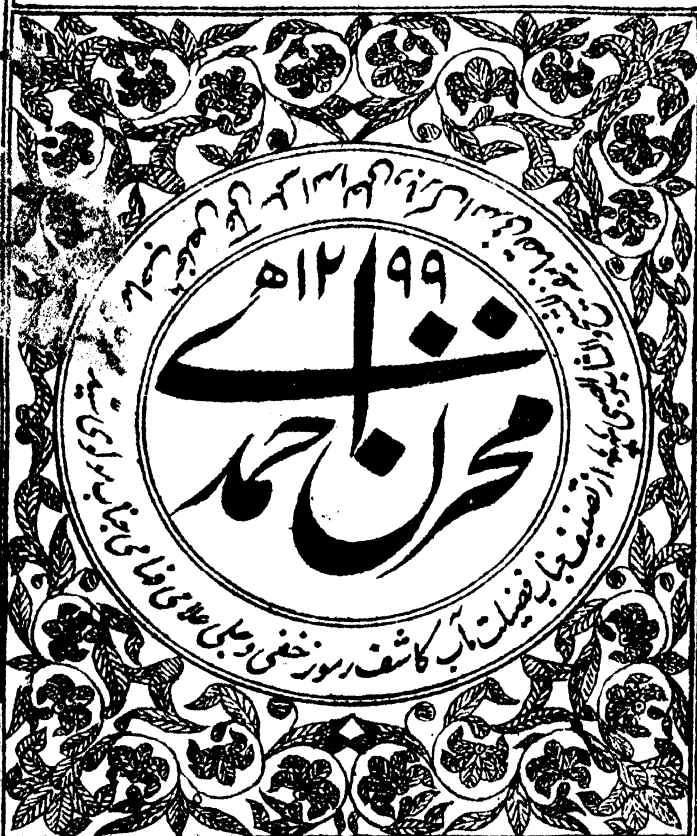

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ

ست خدا را را غور دل کن تا بتوای و در حق تو را الهی صاف دین هر خست و خست بر دین من

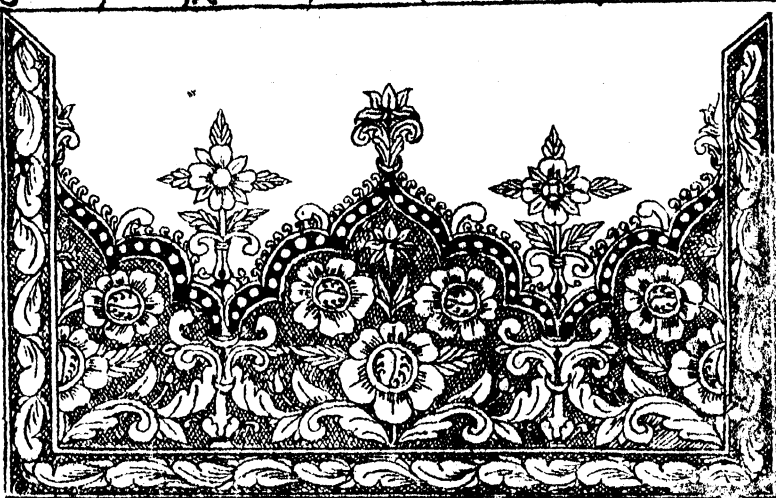

مسئول کتابخانه بین الدوله وزیر الملک اب محمدرضا شاه قاجار اصول جنگ ام اقبال

مطبع حکام آره زویرن طبع پوشید

الاسلام وعيون المؤمنين
والذين يحمون الدين و
الصفاء البرية الكرام
السلام على اهل الصفة
جهاد من بعده ثم
وجاهدوا في الله حتى

على شيخنا وسيدنا و
هادينا ومرشدنا امام
الامة والدين وخليفة
اليتين السيد الميرزا
السيد احمد
مجدد ما تشابه عشر
عند من اختاره وتخير

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

احمد لله الذي لا اله الا هو المحمود في كل حين واوان وكل الحمد و
الحامد والمحمود منسوبون اليه بلا اقامة الدليل والبرهان وكل
كل منطق اهل التصور والتصديق وان كانوا ذوى الحكمة البالغة
والبيان من اصناف الحيوان والاملاك والانس والجان واصلي
واسلم على احمد الذي بشر ابن البتول ياته بظهير بدي خاتم
فص النبوة والرسالة بنى السيف الذي هو فارس مضمار الهداية
ومنفذ الخلق عن الضلالة صاحب المعجزات والكرامة وباقي ملة
ودينه الى يوم القيمة فطوبى لبنى السيف اذ سل سيفه اخرج
المشركين عن جزيرة العرب بعهدته وعلى اله واصحابه كانوا حزب الله

٢
عدد في الدنيا بطون
وفي الآخرة ما لا يحصى
والله اعلم
وغيره ببر خضتك يا
احمد الرحمن خفيت
بالله ربنا وجميع نبيك يا

العارف وذو النور والبرهان والتمجيد
والترغيب والتهذيب
احمد مرشد اهل البيت
على هذه الشهادة الخيرية
يوم القيمة ان شاء الله تعالى

کاین زهریوم آید بگوشت / کون اعلی در دین کون
 ز تو نام در بنده ماند نشان / کجایم غم کم زین جهان
 که مانده در جهان بیادار / بدانگونه شادم کس نامدار
 درین کار غنی که بود زنت / در دین جهان مایه کون زنت

بعدش چو عفا شده مستر کند روز تا شب هزار آفرین که بیداد بر دس چوپروانه سخت بود مخزنش مخزن عالمان از و دمدم علم دارد نمود که او چو مغزست اینجمله پوست درینجا اگر می نگارم بجا ست مدد معاد و معاش من است بروی قوی دیو بر تافته شد از پیر تو مهر او فیض رس درو ستظل خلق و عالم تمام رسیدند در ظل آن نامدار تفقد نماید برایشان بے د ز احوال این بلسل نوشنو بتالیف این نسخه بردست رنج نوشتم درین نامه دلپذیر نمودی ای بے مفسان راغبی	ز دوش بیکبار بیداد گر ز عدلش بر و روح فاروق دین عجب گونه شمع عدالت فروخت دور او بود ما من عالمان ز جودش چو بر عالمان هست سود ازین جمله اوصاف وصفی نکوست من آن وصف را کان سر وصفها ست که در راه دین خواجه تاش من است خلافت چو از مر شدم یافته نهاده قدم بر هوا و هوس چو طوبی بود ظل او لا کلام همان عزت احمد از پیر کنار بر اندازده سال بر هر کس کنون همچو گل سر بر گشتن شو که در باغ احمد شود نغمه سنج حکمت چهل ساله احوال پیر چو در کار دنیا که باشد دنی	درین دایره سوز کون و فنا دل عالم در فیض آید بیدار رحمت باد غلام بسان بیدار ریاست بتو تا آید بیدار در آغاز این نامه او نشاند ۲ کجایه و اثنان بن خوشتر حکمت محمود شنیدم که محمود عالی نبار کجایه مجلس است چون ببار سامی دران خجین بدیده در طلب بیکله باب و دین

نوشته شمس الدین زکریا / چو چرخ فیروزه روشن
 غلبه خدایاست در زمین / بایز سحر قاصد و زمین
 که در جودش جمع آمدند / هر چه خدایان همیشه

بناشد که من بختی
نشد آن همه خیر و لعل
چو بستاند چو بایباید
دل شاه در ملک و تاب بند
ایاز خردمند رخ نساید
چو دید این کف و موی

یکے از آہی دوستہ فصل خواند یکے راز گشتی ز علم نجوم یکے علم طب را بیان ساختی ز علم حدیث و تفسیر نیز یکے زان ز اخلاق گوہر فشانند یکے علم تاریخ یسکر و نقل ز زہد و رفاق آن یک آغاز کرد یکے نکته از علم تسخیر گفت شہنشاہ گفت اے خرد پروان گر آن مشکلی حل نماید کسے بگفتند کایا شاہ عالی جناب بفرمود سیخو اہم اے بخردان یکے گفت یک قلعہ بس بلند یکے گفت اے شاہ کشور کشا یکے گفت شہر نو آباد کن شہنشاہ چو بشنید از ایشان جواب گرفت کہ یکجا اگر ساختم +	ز علم ریاضی دیگر حرف راند کہ این وقت سعادت و آنوقت شوم ز قانون اورایت افزاختی ادیبے بیان کرد بسیار چیز سخن بین کہ تاعرش عظم براند کز عبرت آموز میگشت عقل درے از تعویذ و گریہ کرد و گرتہ چہند ز آسیر گفت مراست یک مشکل اما گران ز من مال و دولت را باید بسے بگوز و دتا باز گویم جواب کہ نامم بعالم بود جاودان بنام خودش سازای ہوشمند بناکن پل و چاہ و مہمان سرا یکے گفت مان داد کن داد کن بفرمود کاین جملہ دیدم خراب چہ سودار نہ ہر جا بہ پر از ختم

بین در جانشین
خست و خوش بین
بسیار بنام

۵
کند گرم زان نامہ ہنگامہ
دہد شرح حال جہان پویان
خصوصاً از شاہان پیشانیان
ہم از صلح و جنگشان
از گفتار و کردار و داد و ستھم
بہ ہر چہ کہ در ذہن ہست

دوست نامہ زین کوہ آجلا
بہشتانہ آن نامہ موسوم
کتاب بونگو نامہ موسوم
ایستادہ شاہ کشور کشا
پیش از ذکر ہر شاہ سازد دعا
و زبان دہد دست دہد دیار
بین چارہ نامہ و ماند نام
نویسم فرم سخن و السلام

افشایش همیشه آئینه دار
 رنگ رویش برین رنگ بیدار
 رنگ ماه است آن بوی خوار
 خاکش نشناخته ای که بوی
 است پیاده و زلاله و سبک
 بصفت کون
 قصیده مصنوعه

ایاز خسته بوند والا گهر
 گهر بای احسنت از هر کنار
 شنش ز شادی چو گل گل شکفت
 الا اے خرومند روشن ضمیر
 ز شهنشاه تا مخزن احمدی
 دران ذکر اهل علوم و جهول
 چو نوین باغ نامت بود در جهان
 ازین داعی الخیر و خدمت گذار
 به بخش آنچه بخشی دلم شاد کن
 الهی بود تا الهی کتاب
 بداری بفضل خودش جاودان
 علی مخزن احمدی باز کن
 چو در محفل شاه سفت این گهر
 نمودند یکبار بروئے نثار
 هزار آفرین بر چنین گفت گفت
 ازین قصه حصه خویش گیر
 به بین فرق بسیار گز بخزدی
 ورین ذکر از اهل بیت رسول
 صله زود بخش از پئے باغبان
 یکے عرض بپذیر اے نامدار
 و بهی بخش و زرخشم آزاد کن
 تو نواب را خورم و کامیاب
 سپس کن بجال منش مهربان
 گهر پاشی خویش آغاز کن

چون پایہ مدوح ارجمند بقابت بلند است و تشنگان صافی در زمان دریا
نوش را تسلی بدین چند ابیات شنوی میسر نشد برائے سیرابی ایشان بدستگیری
نوارہ خامہ یک قصیدہ مصنوعہ بصنعت تو شیخ کہ معنی مدحیہ مدوح از سہ موجہ
مصرعش ہے بر آید ستمعان را غزل بحر حیرت مینماید و ابواب تحسین و آفرین
بر روی مھر رسالہ یکشاید و آن نیست

این گنجینه
 که کاش از نواخته نواز
 که در پیش همه کس در مایم
 امیر دانش همه صفار و کیا
 والد و زار زان رخ و کجا
 و اظه شهنش و در نیدار
 ز و در نشها ببا لم باز
 ز و نفا و گ گفته راه و فار
 کیا و دایه دل و افروزی
 پادشاه یادی و ده همه کار

شمع از شمع خفته و بوی
 شمع بوی که در دوزخ
 تیغ اوی بر سر اشرار
 خشم اول درین لیل افروخته
 خاک روزی بود بلیق
 ابروش ناخن ز دست قطعه
 ابرسان چون دست او در باد
 کف دریا نوال افروخته

رو به خوش چو نایدم بنظر
 آتش اند از خاکیان و فنا
 لب او چشمه ز آب زلال
 دست بر دل از و نهاد خرد
 ده چه قدش تمام آفت سرو
 لطف او هست مایه اقبال
 هر دوز فکش لبان ماریا
 می خرامد بنار و سید انم
 سر و سر کرده عقول نفوس
 کرش کرده حک ز تحت خاک
 یاد حاتم بهر او نه کنی
 نام نخل از جهان شده هت نهان
 پاس بانث باه گفت مخپ
 روز ز رخس بوند مدحت گر
 وعده از بخشش و سخاوت او
 رنگ گل از رخس پریده مگر
 آستین باست هر دو کان عطا

ریزم از دیده خون بلیل و نهار
 از شمعگاریش اجل بیکار
 لال مانم بو صفش از گفتار
 دل از و دست خسته از همه کار
 ده چه رویش تمام رشک بهار
 لازم قهر او بود ادبار
 هرگز از دلمرد زار و تزار
 مگر او با ایسر من شده یار
 سر فراز اجله امصاره
 کلمات لیامت از ایشان
 یار من این سخن بخاطر دار
 نشتر تا میکند زر و دینار
 پی حفظش بدیده خواب میار
 رستم و زال گویو نیزه گذار
 واهی و لیکسان رود فی انار
 رفت خلقش بجانب گلزار
 آستانهاش مرکز اخیار

غمی است از بی صفای
 پیش می کشد بهار
 پر بود فکش از لب
 آید پیش بر و
 آید با جگر و
 آید از فضا و انانی
 یاس و امید را سبب زنده
 شغل او درس و کارش
 شب در دوش بطلان بود
 مفلس از ادبی بفضل عجم
 مایه عیش در هم و دینار
 فلک بجاه تو ز غم و مشرب
 فایغ از انشاق و زوادر
 لاله گفتی که وقت سوال
 لب و دست تو بر دگر بار
 سیل از فیض تو بوی خوش
 شمع تا سخن بگفته اند بار
 اسه زنده و زنده دار
 اسه خداوند دولت و بندگان
 نام پاک بگویم بربان
 تو باری است نعمت این تار

با سهای بزرگان عالم
 عظیم الرحمن و الرحمن
 دین کارش را نموده اند
 نابین مغایر ابر حزن
 قتل در آن مخزن علی
 شاه که در دودم باید نمود
 آماده شود در باله لوتون
 دهنه الاستانته
 علیه عالم
 نقیضت

رخ بتا بدستم ز شهر و دیار آن دو دست تو ابر دریا بار کلکت آمد مطالع انوار یا مگر هست مخزن اسرار مفسان راست مخزن ادرار یاریش بهر مفسان درکار این قصیده نگر جو باغ بهار یک فلک پر ز صد هزار قمار آن سرین باد گوئیم بسیار کن پر از سیم و گوهر شهوار بدعا های تو کنم تکرار رسته از قید هستی و پندار این بود ساکن آن بود سیار سر تو سبز بخت تو بیدار تن او خسته باد جانفش نگار	رایت عدل تو چو گردن شر آفتاب به آسمان سخا کلک تو شمع دانش است ز کلک هم علم است محبت گو منبع ابجد و معدن الانعام یا وریکیان بهر تنگی آن رفعت جهان سخا یک چمن صد هزار گل درو اگر از گوش دل کنی اصفا کیسه های مراد این غمناک به که اکنون بصد هزار ادب رو نهاده بخاک و کبر ز سر ارض و افلاک تا ز امر خدا سر در سروران تو باشی پس با بود و شمنت بقید حیات

بدو حیدر خدای ذوالجلال
 در یکس نیست سیرت بالکل
 شکر سازم بخیر و بران فو
 بیخوده ما که هم نشانی
 سید احمد قبادی بن پیران

۸

پیران خورشید عالمین
 شاه و قدوه این
 قطب دین
 مرقد و والدش قطب جابر
 مادی دوران و والدش
 شاه و قدوه این

اکنون قبل از شروع کتاب مستطاب که موسوم به مخزن احمدی است
 بترتیب شجره های شمش که عبارت از نسبت نقشبندی و قادریه و چشتیه است

شاه و قدوه آل عالم
 صاحب قلب عالم
 شاه و قدوه آل عالم
 صاحب قلب عالم
 شاه و قدوه آل عالم
 صاحب قلب عالم

تقیب و ساکنان سنابل
 و اسوده ساخت و ساز
 و اسود و داغ و گدای و قوی
 و اسود و داغ و گدای و قوی
 و اسود و داغ و گدای و قوی
 و اسود و داغ و گدای و قوی

اجمعین و همچنین شیخ عبد الرحیم قدس سره را انتساب بیعت و اجازت در طریقه
 قادریه بسید عبد الله اکبر آبادیست و ایشانرا بسید آدم بنوری و ایشانرا
 بجناب امام ربانی قیوم زمانی مجد و الف ثانی حضرت احمد سرهندی می ایشانرا
 بجناب والد ماجد خود شیخ عبد الاحد و ایشانرا بشاه کمال و ایشانرا بشاه
 فضیل و ایشانرا بسید گداز حسن و ایشانرا بسید شمس الدین عارف و ایشانرا
 بسید گداز حسن ابن ابی الحسن و ایشانرا بشیخ شمس الدین صحرانی و ایشانرا
 بسید عقیل و ایشانرا بسید بهاء الدین و ایشانرا بسید عبد الوهاب و ایشانرا
 بسید شرف الدین قتال و ایشانرا بسید عبد الرزاق و ایشانرا بسید بختیار و
 الاظم سید محمدی الدین عبد القادر جیلانی و ایشانرا بشیخ ابی سعید مخزومی و ایشانرا
 بشیخ ابی الحسن قرشی و ایشانرا بشیخ ابی الفرح طوسی و ایشانرا بشیخ ابوالفضل
 عبد الواحدی و ایشانرا بشیخ ابی بکر شبلی و ایشانرا بسید الطائفة جنید بغدادی
 و ایشانرا بشیخ ابی الحسن سری سقطی و ایشانرا بشیخ معروف کرخی و ایشانرا
 بامام علی رضا و ایشانرا بامام موسی کاظم و ایشانرا بامام جعفر صادق و ایشانرا
 بامام محمد باقر و ایشانرا بامام زین العابدین و ایشانرا بسید الشهدا امام
 حسین رضی الله عنه و ایشانرا بسید الاولیا و خاتم الخلفاء حضرت علی مرتضی
 کرم الله وجهه و ایشانرا بسید الانبیاء محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم چون از خوان الوان نعمت ما بید ریغ گوناگون پیش ره روان راه

و اگر کسی از این بوی
 آید که از این بوی
 میوه نازان از کدای میوه
 میوه نازان از کدای میوه
 میوه نازان از کدای میوه
 میوه نازان از کدای میوه

کرم الله وجهه و ایشانرا بسید الانبیاء محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم چون از خوان الوان نعمت ما بید ریغ گوناگون پیش ره روان راه
 کرم الله وجهه و ایشانرا بسید الانبیاء محمد رسول الله صلی الله تعالی علیه و آله
 و سلم چون از خوان الوان نعمت ما بید ریغ گوناگون پیش ره روان راه

که سید بزرگیم و سید عالم
 اسحاق برادران بزرگ
 از بنیان یافتن دین
 از ایدان گشت دین و دین
 از ایدان گشت دین و دین
 از ایدان گشت دین و دین
 از ایدان گشت دین و دین
 از ایدان گشت دین و دین

بن سید محمد بدی بن سید علیم الله نقشبندی بن سید محمد فضیل بن سید محمد معظم
 بن سید احمد بن قاضی سید محمود بن سید علاء الدین بن قطب الدین ثانی بن
 سید صدر الدین بن سید زین الدین بن سید احمد بن سید علی بن سید
 قیام الدین بن سید صدر الدین بن سید رکن الدین بن سید نظام الدین
 بن سید قطب الدین کریمی بن سید احمد مدنی بن سید یوسف بن سید عیسی
 بن سید حسن بن سید حسین بن سید جعفر بن سید قاسم بن سید عبداللہ بن
 سید محمد ثانی بن سید عبداللہ الاشر بن سید محمد صاحب النفس الذکی بن سید
 عبداللہ محض بن سید حسن شش بن سید حسن مجتبیٰ بن علی مرتضیٰ رضوان الله
 تعالیٰ علیہما جمعین ولادت با سعادت حضرت سید المجاہدین در
 شهر صفر بعد گزشتن یک هزار و دصد سال در سنه اول قرن ثالث عشر از ہجرت
 صوبہ الہ آباد واقع گردیدہ و چون سن شریف حضرت ایشان بچار سال و چہا
 ماہ و چہار یوم رسید موافق معمول شر فارہند والد بزرگوار ایشان بمعلم سپردہ
 بکتاب نشانیدند حضرت ایشان چون سائر اطفال بتعلم و ستاد خود پیوگاہی
 تن نمیدادند و بیچ رغبت نداشتند و ہر چند کہ استاد ایشان در بارہ تعلیم
 جد و جہد بلیغ بکار می برد اثری بران مترتب نمی شد و در آوان طفلی ہا اثر
 میراث امیت کہ از نبی الامی حضرت حق تعالی کہ در جبلت شریف ودیت

حضرت بابا اسحاق
 خواندہ تائید پیغمبر نمودند
 ہوا کردہ والد با جد پیغمبر
 محمد فان قدس سرہ
 پیغمبر نمودند کہ معاویہ ایشان

کہ عیال الله اند و در حق
 در بارہ ضغفا و اطفال
 از شرف دارا دل شایان
 بہر وقت و حال از ایشان
 بیانی می نمودند بنام
 و بیچارہ در شرف بجا نشین
 ایشان خصوصاً پیغمبر

تشریف می بردند و مستفسار حال شان می نمودند و میگفتند که اگر ہمیزم
و آب و آتش آنچه که در کار باشد بے تکلف بفرمایند که حاضر کنم اہل محلہ و جوار
و ہمسایگان کہ ایشان و آبائے ایشان در زمرہ مریدان جد بزرگوار
حضرت ایشان بودند با وجود حاجت سہلت این امورات از ایشان مضاعف
میکردند و میگفتند کہ این چہ امر معکوس است کہ خدمت گذاری ما میخواستند
حالانکہ من و آبائے من از قدیم الایام غلامان خاندان مالیشان جناب
ہستم جناب موصوف دفترے در فضایل خدمتگذاری ضعیف و مسکینان
و محتاجان بر ایشان چنان میخواندند کہ ہر یک را گریہ دست میداد اکثر یہ بودہ
است کہ در خانہ متعلقان و ہمسایگان تشریف بردہ ظروف آب را تفحص
میکردند و چون خالی می یافتند فی الفور برداشتہ پیر کردہ می آوردند و
ہر کہ را کہ احتیاج از ہمیزم سوختنی می داشتند این معنی غنیمت پنداشتہ
شادان و فرحان بسوے صحرار و نوق افزو ز گردیدہ در درائے مبارک خود
پشتارہ ہمیزم بستہ و بر سر نہادہ اورا عنایت میفرمودند و برادران حضرت
ایشان از وقوع ہمچنین امورات نوعی تشہیج و ملامت می نمودند کہ یگانہ و
بیگانہ را سوے برتن میخواست لیکن حضرت ایشان از امتناع آنها متنعم نمی
گشتند یا دوارم کہ در ہمون ایام ما ہفت کس از برادر و عشار کہ یکے
از آنها آن حضرت ہم بودند بارادہ لکنئو از رای بریلی سفر اختیار کردند

یک سواری دیگر
 بنمود یک و دودو
 کرد و بر کوب نمود و اگر یک
 دیگر بنمود چون فویت بنمود
 ایشان را میسر بود که بنمودند
 بر آگاه که نصف منزل بنمودند
 شد و بیادگان همراهی بید
 از آنکه اسباب خود را بپوشانند
 بستند و دزد نیز در دست
 و خنجر بنمودند

آرام گزینید
آن موضع براس حال
بسیار نمودند یافتند
نتیجه بودند که یک ناگاه
فشار ایشان بالاجتماع
مزاری ملاکلام نمودند که

۱۶۷
گردد بآدران در حق ایشان
کنند شکر و دهنون شایان
فواهم شد همه با گفتند
که هر چه فرمایند باالراس
و العین قبول فوایم کرد
ز شاد فرمودند که عهد
بوی که کنید و از گفته و دیر
گفتن خود

یاران یون عهد موکد کرده
درای منزل مقصود میروید
نقص حال اجم در سگندید
کنید و بر سر
گلچم کبریا ماست جمع
که احاطه خود را درین
مواظقت شدید فرمودند
نگارید بعد

میفرمودند که گوشت را با
 خوردن گوشت را با
 یون یاران بسیار
 بلان الکافیه
 می فرمودند و بدو
 می نهادند و لقمه از آن
 گوشت را در میان همه
 است و وقت خوردن
 خدمت آن گوشت بوده

کانی است مراد
 کافی است اینجا
 جماعت مذکور در ابتدا
 بلافاصله گرفتاری شدند
 حضرت رسیدن تا باب
 میا که دیدن طعام نهند

۱۲

خود بودید عشت
 فاته آنها نوشجان نمی
 فرمودند و قتی که یاران
 در پی این معنی میشتند
 غدر سوامزاجی خود
 پیش نموده آنها را می

بودند بناچار بر فرموده حضرت در گلیم مبارک همه حال و اقبال خویش فرا
 ساخته بر سر مبارک ایشان نهادند و جمیع رفتار اسبکدوش نموده بفراغ
 بال و کشاده پیشانی پیش پیش سوار و پیاده خندان و فرحان می رفتند و
 می فرمودند ای یاران و برادران هر چه که احسان امر و زبر من کردید یقیناً
 از ادایه شکر آن بیرون نخواهم آمد همین طور در سه منزل راه رفته بمنزل
 مقصود که لکنو بود رسیدند بعد ایشان و جمیع برادران تبالاش روزگار
 برادران بجز زاد راه قلیل چیزی بر لے مصارف اقامت نداشتند بلکه
 معاش روزمره به تنفس ضرورت و اقتاد تجسس این دو مشکل که عبارت از
 تلاش روزگار و قوت روزمره است نهایت حیران و پریشان بودند و
 روزانه و شبانه راحتی و آرامی نمی یافتند بعضی از ایشان یکد و جزو کتابت
 مختصرات شل کر یا و ا مقیمان نوشته وقت شام میفر و خند و بعضی از ایشان
 قطعه پارچه خریدیده کلاه و کیسه دوخته بمعرض اتباع می آوردند و حضرت
 ایشان بسرکار امیری که نهایت تنگدست بود اما محبت سادات نوعی داشت
 که همتائی او دیده نشد یک بخش بر لے حضرت طعام روزمره مقرر کرده
 بود بجماعت یاران هر دو وقت آن وظیفه مقرری خود می آوردند و چون
 طعام همه کس فراهم شدی ناخورش یاران بجز دال نبود و ناخورش

و تقصیر حصه بدو گران
 می نمودند و دست چار
 نصف و گاهی لقمه
 فرمودند از بخش
 و در میان تناول طعام می
 و در وقت که بعبت
 نجانبه سبک بودند اکثر
 می نمودند خود را شب

نزدید و همواره این
تصور دیده از دست
ربانی در کمال خود
ایمانی و آملای نعل
پستان اوست و چه این
مخاطب شده که هرگز نماند

امام العجا بدین اعظمی حضرت
مولانا محمد اسماعیل دحلانی
چونکه یافته منعم به این کتاب
منشور تصویر پیش در اختیار
که در آن طرف اول و یک
است معمول است از کتاب
فرمودند بجز در آن کتاب

متوجه بعالم کبیر که عبارت از انفس و آفاق است باید شد و بسوی هر جزو
از اجزای عالم کبیر که معمور تو شود بتامل و تکفر و تمیق تمام بطریق توجیه گفتاکن
و بنایت تفکر نهایت تامل از ثری تا فوق السما ملحوظ دار بموجب فرموده
شریف عمل نموده بعد گذشتن یک ساعت بخومی از بدغم بلکه از هرین موم
الله الله و از هر در و دیوار و حجر و در و دیوار یا نیکه بر و نشسته بودم جاری
بود و طرفه حالته دست داد که الحال از تحریرش قاصر بهیون حالت گریان
و خندان و وال و حیران بخد مت سید العجا بدین رسیده سه جز انوی شریف
نهاده عرض کردم که خدا را ازین نفقه که بنایت عالی این صورت را دست
داده برون آرید والا بلا شک و شبهه دیوانه خواهم گردید و یا حالت جذب
برین طاری و ساری خواهد گشت از لحظه کم دست شریف بر پشت این
کثیف نهاده فرمودند برو و بکار دنیا مشغول باش هرگاه بسیکه این معامله
خواهی نهجیکه تعلیم کرده ام شغل نمائی ابواب این دولت بر روی تو خواهند
کشود آدم بر اصل مطلب پس امام محمد ثن سید العجا بدین رانفی و
اشبات تعلیم فرمودند در اسرع اوقات با حسن الوجوه حاصل گشت بعد
طریقه یادداشت که مفاد آیت کریمه هر حال لا تلحیمم تجار که
لا بیع عن ذکر الله که تفصیل تمام در رسائل حضرت نقشبندی علیهم السلام
والرضوان خصوصاً در کتاب صراط المستقیم که مؤلفه خلفاء راشدین حضرت

سید العجا بدین استغفار
و حاجت ملاکلام استغفار
و نصیب نموده در خدمت
چونکه سید العجا بدین
پیران را رضایم
نقشبندی که فرمودند

است این شغل چیست
امام محمد ثن این بیت
شعور حافظ شیرازی علیه السلام
بزم بان آوردند بیت
بلبی سجاده رنگین کن گشت
پیر منان گوید
که سالک بیخیز و نور راه

در این تصویر
نقشبندی که فرمودند
اینکه سید العجا بدین
چونکه سید العجا بدین
پیران را رضایم
نقشبندی که فرمودند
بلبی سجاده رنگین کن گشت
پیر منان گوید
که سالک بیخیز و نور راه

نوافل در ماه رمضان
 باشد باده در روز
 نوافل در ماه رمضان
 باشد باده در روز
 نوافل در ماه رمضان
 باشد باده در روز

باین اعمال در آیت کریمه و سبوح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل
 الغروب همین اعمال رفته و باید که بهیگی و تمامی خود را بحضرت حق بسیاری
 و چشم امید بر فضل خدا داری و مفاد این بیت حافظ شیراز کار بندی بیت
 چو بیره ساک عشقت بحی حواله کند

و در بیت دیگر که فرموده بیت
 سته ماه میخورد نه ماه پارسا میباش

اشاره باین اوقات رفته و در تشریح و تفصیل آن کلام بتطویل می انجامد
 گذشته شد پس بموجب فرموده امام المحدثین عمل نموده باشغال اعمال
 مذکوره الصدر موظف و مشغول بودند درین مابین بست و یکم ماه مبارک
 رمضان رسید آنروز حضرت سید المجاهدین بشرف صحبت امام المحدثین مستفاد
 شده معروض داشتند که ارشاد نمایند درین عشره بکدام شب و ترجویا
 لیلۃ القدر بوده شب بیداری نمایم حضرت امام المحدثین تبسم کنان فرمودند
 که اے فرزند دلبنده نهجیکه در احیاء لیلی ماضیه معمول داشتی با حیاء لیلیه
 مستفاد ماوست دار و از بیداری شب چه یکشاید و از جستجو چه آید پاسبانان
 اکثر شب بیدار باشند و ازین دولت بیدار چون نجات ایشان خفته است
 بخواه محروم و بے نصیب می مانند و اگر بر تو فضل خداوند نیست اگر خفته
 باشی چون نجات بیدار کنند و شاید مقصود بکنارت نهند سید المجاهدین غامض

باین اعمال در آیت کریمه و سبوح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل الغروب همین اعمال رفته و باید که بهیگی و تمامی خود را بحضرت حق بسیاری و چشم امید بر فضل خدا داری و مفاد این بیت حافظ شیراز کار بندی بیت چو بیره ساک عشقت بحی حواله کند و در بیت دیگر که فرموده بیت سته ماه میخورد نه ماه پارسا میباش اشاره باین اوقات رفته و در تشریح و تفصیل آن کلام بتطویل می انجامد گذشته شد پس بموجب فرموده امام المحدثین عمل نموده باشغال اعمال مذکوره الصدر موظف و مشغول بودند درین مابین بست و یکم ماه مبارک رمضان رسید آنروز حضرت سید المجاهدین بشرف صحبت امام المحدثین مستفاد شده معروض داشتند که ارشاد نمایند درین عشره بکدام شب و ترجویا لیلۃ القدر بوده شب بیداری نمایم حضرت امام المحدثین تبسم کنان فرمودند که اے فرزند دلبنده نهجیکه در احیاء لیلی ماضیه معمول داشتی با حیاء لیلیه مستفاد ماوست دار و از بیداری شب چه یکشاید و از جستجو چه آید پاسبانان اکثر شب بیدار باشند و ازین دولت بیدار چون نجات ایشان خفته است بخواه محروم و بے نصیب می مانند و اگر بر تو فضل خداوند نیست اگر خفته باشی چون نجات بیدار کنند و شاید مقصود بکنارت نهند سید المجاهدین غامض

باین اعمال در آیت کریمه و سبوح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل الغروب همین اعمال رفته و باید که بهیگی و تمامی خود را بحضرت حق بسیاری و چشم امید بر فضل خدا داری و مفاد این بیت حافظ شیراز کار بندی بیت چو بیره ساک عشقت بحی حواله کند و در بیت دیگر که فرموده بیت سته ماه میخورد نه ماه پارسا میباش اشاره باین اوقات رفته و در تشریح و تفصیل آن کلام بتطویل می انجامد گذشته شد پس بموجب فرموده امام المحدثین عمل نموده باشغال اعمال مذکوره الصدر موظف و مشغول بودند درین مابین بست و یکم ماه مبارک رمضان رسید آنروز حضرت سید المجاهدین بشرف صحبت امام المحدثین مستفاد شده معروض داشتند که ارشاد نمایند درین عشره بکدام شب و ترجویا لیلۃ القدر بوده شب بیداری نمایم حضرت امام المحدثین تبسم کنان فرمودند که اے فرزند دلبنده نهجیکه در احیاء لیلی ماضیه معمول داشتی با حیاء لیلیه مستفاد ماوست دار و از بیداری شب چه یکشاید و از جستجو چه آید پاسبانان اکثر شب بیدار باشند و ازین دولت بیدار چون نجات ایشان خفته است بخواه محروم و بے نصیب می مانند و اگر بر تو فضل خداوند نیست اگر خفته باشی چون نجات بیدار کنند و شاید مقصود بکنارت نهند سید المجاهدین غامض

علی العموم افند بیعت فی
 نشخص را بم قبول نمودند
 کدند بنار علیه من آن
 ایشان اسند عالیه بیعت
 دیم ناسه دیباغ و ام داد
 که از این چنین داده ام
 حضرت ایشان که در هند
 و بیعت بود پیش روی

و کسوت عبارت فیض اشارت آن از هر دو خلیفه راشدین جناب موصوف
 است در خاتمه کتاب سطور عبارت فیض اشارت درین رساله بجلوه ظهور
 می در آرد که اول و افضل آن معاملات این است که حضرت ایشان جناب
 رسالت مآب را صلوة الله و سلامه علیه در مقام دیدند که آنجناب سه
 خرا با بدست مبارک حضرت ایشان را فرمایند بوضعیکه یک یک خرا با بدست
 مبارک خود گرفته در دهن ایشان می نهادند بعد از آن که بیدار شدند از آن
 رویه حقه اثر ظاهرو با بر یافتند و همین واقعه ابتداء سلوک طریق نبوت
 حاصل شد بعد از آن روزی جناب ولایت مآب علی مرتضی کرم الله وجهه
 و جناب سیده النساء فاطمة الزهراء رضی الله عنهما را بخواب دیدند پس جناب
 علی مرتضی ایشانرا بدست مبارک خود غسل دادند و بدست ایشانرا خوب
 شست و شو کردند شل شست و شو کردن آبله و طفلان خود را و جناب
 فاطمة الزهراء لباسی فاخره بدست مبارک خود ایشانرا پوشانیدند پس
 بسبب همین واقعه کمالات طریق نبوت نهایت جلوه گر گردید و عنایت
 ازلی که در ازل الازل کمون بود بر مسند ظهور و عنایت رحمانی و تربیت
 یزدانی بلا واسطه احدی متکفل حال ایشان شد و معاملات متواتره و وقایع
 متکاثره بی در پی بوقوع آمد تا اینکه روزی حضرت جل و علا دست راست
 ایشانرا بدست قدرت خاص خود گرفته و چیز بزرگ را از امور قدسیه که بس فیض

آن شخص پیش ازین
 الحاح کرد حضرت ایشان
 بیان شخص نمودند که
 دور روز توقف باید کرد
 بعد از آن بر سر مبارک

رتت خا بنشد جان
 خواهم بار خضرت
 بنابر انفسار و استیذان
 جانب حق شوق خیزند
 و عرض خود کرد که بنده
 از بندگان توانستیم

این بندگان توانستیم
 درین عالم دست کسی
 بچگونگی و اوصاف را بخند
 خلوقات حق بیست
 است از انظر حاکم
 که بدست نبوت

این کتاب را در سبک غریب و سبک عربی
 از سبک و زبانی انانیت و سبک
 به سبک و زبانی انانیت و سبک
 به سبک و زبانی انانیت و سبک

خواهد کرد و گویند که با شد هر یک را کفایت خواهد کرد و فتم عبارت الکتاب
 بلفظ بعد ظهور این واقعات مذکور حضرت سیدالمرادین میفرمودند که هرگاه
 در عالم مراقبه و معامله بروج پرفتوح مشایخ دہلی متوجه میگشتم خود را برابر
 اکمل افضل می یافتیم تا آنکه روزی بروج پرفتوح حضرت قطب الدین
 بختیار کاکی رحمة الله علیه متوجه شدم دیدم که چتر از نور مقدس بر سر آن
 خواجہ خواجگان گردانست بعد لمحہ دو چتر همان طور بر من نمودار گردید
 شرمناک در بحر تحیر افتادم و تا این معامله معکوسه که خود را کمترین از مریان
 آنحضرت می شمردم مشہود من نگردنی الفور چشمم واکردم و بخدمت امام المحدثین
 رسیده بندی ازین معاملات شرمناک و شرمناک معروض داشتم حضرت
 در جواب فرحان و خندان فرمودند که اسے فرزند آن آثار ولایت نبوت ہیں
 است هنوز شش از خروار و قطره ازان بحر ناپیدا کنار بر تو از زانی داشته
 اند همچنین آثار هزاران ہزار بر تو ظاہر و باہر شد نیست و ظل ظلیل آن صاحب
 کمال بانواع ریاضت و عبادت و اقسام مجاہدہ مشغول و مشغوف بود و
 درین آوان کہ بران حضرت رود او بشمار و واقعات بسیار طاری گشتہ
 درین وقت در ذہن حاضر نیست اما از ہزار یک واقعہ عجیبہ را خلعت نظم پوشانیدہ
 بکمال آب و تاب جلوه می بخشد و اگر کسی میخواہد این را رسالہ علیحدہ نمودہ از بیاض
 مرقوم سازد و آن نیست

که سازی بسیار محنت گذار
 خود را و این دیال دان
 بپایش بود عفو و یاغ جان
 علی غمزن احمدی برکن
 کون آزان گوہر جہا
 حکایت کند راوی حق زوہر
 بقوی آن خیمہ المقتدر

این کتاب را در سبک غریب و سبک عربی
 از سبک و زبانی انانیت و سبک
 به سبک و زبانی انانیت و سبک
 به سبک و زبانی انانیت و سبک

بود امان چنین بدین خنجر
 و لیکن ز موسی نهان در
 شد از آفتضائے صفای قدر
 ز سر خفا با پیش جلو که
 رویی آبی غلغلی یکدما
 که بود دست از خالی نم
 درون زلف لیکن یکدما
 چنان قوم بیداشتند از دام
 از آن کجای یکدما

ہمیں معنی عصمت، ایزدیت
 بدین گونه آیات بسیار بار
 پئے اولیا ہم شود گاہ گاہ
 کنون نقش مطلب بلوح بیان
 تو این نقش را دام تسخیر دان
 نخستین از ان عصمت انبیا
 بتفصیل این را بیان میکنم

همین حال دفع بلا و بدیست
شود بر سر انبیا آشکار
که محفوظ مانند از غول راه
نگارم تو نگار بر دل ز جان
چه تسخیر نوعی را کسیر دان
که نماید حق باشدش رهنا
به تمشیل و شمش عیان میکنم

حکایت موسیٰ علیہ السلام

شنیدم کہ ہمارے موسیٰ الکلیم
 ز فرط حیا آن نبوت تاب
 بجز چہرہ و دست پایش کے
 گروہ یهودان خانہ خراب
 ز بتان یکے آتش افروختند
 بگفتند موسیٰ ست معلول بصر
 عجب گونہ معیوب پیغمبر است
 شنیدم ہرگز نہ در عمر خویش

سقی اللہ کاسات فوز العظیم
نیکند گاہ از تن خود ثیاب
ندید از تنش باز دیگر بے
که بودند دشمن بعالی جناب
کز و خانه دین خود سوختند
شود بعد یک چند مقتول بریں
حذر کردن از وی بے بہتر است
کہ پیامبر خرد ز نیگونہ ریش

یک سنگ بنیاد
چو از غلغله فراغ شد او بیدار کردی
ببین خواست تا جاگاه دراز کند
ز خاک خداوند حجاب ر فرو
همان سنگ آج صاحب الدین
چنان خود را بخانه ز نهون

کی غنی درون بود غنی بر دلی
 پو موسی چنین دیدن در خشت
 عصا را علم کرد به جادو و جادو
 ز ترس عصا سنگ بزرگ شود
 پو دیوانه ز نیم بگ
 از آن جادو هر دو در دشت
 ندانم چه گویم که گو
 ای در کی عصا

که آید پس عفت اینها
نه ز آب و نه ز عیب و نقص و غفل
که بوده تشنه یاک صاغر غفل
ز غفلت نشندان بمهرم غفل
که تشنه در هیچ آن قوم و دین
دوان سنگ در پیش چون

که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام
 که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام

معنی آیت کریمه

یا ایها الذین امنوا لا تکلونوا کمالذین اذ و موسی قبرته
 الله مما قالوا و کان عند الله وجهاً
 همین حکایت است

بیا بشنوا کنون بیانی دیگر بیا بگذر از دجله رود نیل پئے بیت در قصاص و سوسه شام چه سجویی انجیل و تورات را بیا از زمین سوسه چرخ برین محمد شهنشاه اقلیم جود شفیع همه آخره را اولین بلا شبه گیرد بر روز قیام زانا فتنه است تاجش بر بود و الضحی المعه روی او به بیت الصمد شمع افروختند ز نقد اد بیرون در رود سلام حکایت کند را وی حق پرست	بخور نعمت ایجان ز خوانی دگر دهم آیت از کوثر و سلسبیل که خورشیدت آمد ز بیت الحرام ز قرآن بخوان یک دو آیات را بکن ذکر می از رحمت العالمین که شد باعث جود و بود و نبود حبیب الاله خاتم المرسلین خطیب همه انبیاء کرام عمر ک کمر بند زیب کمر تو و الیسل دان رمزی از موسی بت و بتگرا ز سوسه بسوختند برو باد بر آل و حبش مدام ز عباس کو عسم پیغمبر ست

که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام
 که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام

که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام
 که از نولد مصطفی میبرد
 بیایک شنبه در این روز
 نمودند یک م از این تمام
 بیایک شنبه در این تمام

سطر خلقت شام جهان
 از نفس و شیطان
 دو خدایار باوی
 یافت صفت از دیوان
 نصیر از بیت نقارت شمار
 می هم و گلزار فرزانگی
 بهمن نه از نخل از دانی
 بهمدارین شمع جمیع
 غلبه و خوارندین علم

که از حرمت و شبهه بینی طلال
 برون رفت زان خانه بس میمان
 که از ضعف یا بد حدیثیم نجات
 که در راه دین کرد کوشش لب
 روان ساخت در پای سید شار
 که از حدتش خامه پا در گل است
 ز لوباب آن شمع دنیا و دین پ

طلب کن تو همواره قوت حلال
نخل گشت زین پاشمش میزبان
کنون لب کشایم بنده کردات
نخستین بود را ویم آن کس
بنوعیکه از بهر پروردگار
رئیس شهیدان اسمعیل است
بیان کرد آن قدوة الصلین

از آن بد و فزایش شود و بخاطر
چون که بیشتر و بیشتر و بیشتر و بیشتر
یعنی بیشتر و بیشتر و بیشتر و بیشتر
به سبب آن که در دستش گران
بگوید اینسان به خدا

قوت بازوے مسلمان

هست این طرح آصف ثانی

داده من

کل افشانیم بین بدح وزیر
بنظم از ان عمر مانند کیست
ورق گشت رشک بر جبرئیل
نه بل زو فردا بر وی بهشت
نفس سر بر آیت النور شد
ز دست قضا بنگر این نقشه
که بر من نگوید هزار آفرین
علی مدحتش هر چه داری بسیار
امیر الممالک وزارت تاب

بیا اے سخن سیخ روشن ضمیر
 دو اتم کنون چشم زندگیت
 قلم گشت فواره سبیل
 بود مسطرم چار جوئی بهشت
 دماغم مگر تیر طور شد
 بود دست من زیر دست قضا
 بر و باد نفرین ز عرش برین
 مسوزان دل سامع از انتظار
 فلک رتبه نواب عالیجناب

۲۰
کند و به روز نیست الا صدق
روشنش و آن بین این بجز
یکی جن انسان و خوش طبع
باز و دوس که در چندان کم
که از بیضند و قند سحر می
میکنند خواست و میافته

دگر یکدیگر خواست و ده یافته
بیمه شمع ساق نیایشان
دور از آن گاه که گاه
من آن سپهر صاف گویند
سعد و گدازان و جو خوش
در کس طوفان ترین که در راه و نیل
مهر و خورشید و نورانیان سوال

که این بر سر کوهی است
قدحست از سر کوهی است
ای بر سر کوهی است
بین توده خاک و دود
وزیر ارشد شاه باد
پدر شاه شاه باد
سند و خبر و احوال
مرازه که این آتش تظار

چه گویم از آن فیض و انعام عام
من از دیگر این حال شنیده ام
چه مغن و چه سیف و چه عبدالرحیم
چه حاتم چه بختی چه دیگر کسان
چو دیدی ملک کرم را دیش
ببانک و پشه دست برویش بین
ز بند و ق بازی اداسه عجب
درین باب گرد می آرد کلام
برین توده چرخ گریک و دوتیر
بزد کسانش بود بیگمان
تو هر تیر او تیر تقدیر دان
اگر نیزه بازی کند آن دلیر
ز خنجر چو بازی کند در صاف
جدا گانه در هر فنی یک فنی است
چو از گفتم مدتش ست بیش
مرا و را بود ابلغ الوصف نام
علی خیز بردار دست دعا

کز و بر دلکهر رویه یک غلام
بچشم خود این ماجرا دیده ام
نگردند زین گونه او را رسم
که این همچو کوه ست و دیگر خان
بدیگر فنون بین تو استادش
اگر مرد می خیز مردش بین
فرنگی است انگشت حیوت یلب
سبدل کند صبح عمرش به شام
زنده خیزد از تیر او صد نفیسه
کباده کهن کوزه پشت آسمان
نخل زان سپر هاسه تدبیران
صف مره به گرد و از عمر سیر
برآرد دل کوه از راه نات
ولیکن مبر از ما و منی است
نخل گشتم از حسن گفتار خویش
وزیر محمد علیہ السلام
بدرگاه آن و اهب کبریا

در سر کوهی است
مغنی بر سر کوهی است
داده و بدو را اندود
تو باید آن گونه زان
که او را معبود دعا و ارباب
پدر این مدت خجسته اف

ظفر پیکر ذواب بالجناب
محل القاب قاصد الکفره
والفجره بشد از کان الدین
و جامع العلماء و المجاهدین
محب الفقره و الغریب و النافع
الخلق و افر الاصلان
ایمیر الدوله محمد امیر خان

بها در سقی الشکره
دجل الجنة مشوا
در نواح صوبه دارالخلافه
د صوبه مالوه تار باس
زیده بجاعت یک لکه
لوار و پیاده ماسه پنهان
و اتوپ صاعقه تار ازین
لا اهل کفار آن و بار

حمزه بابیه و ده مجلد دیگر
 سینه آن توفیق از او و صاحب
 از نقد پانزدهی سعادین
 ست کتب خانگیان از نعمت
 فطرت و تقود و اوضاع
 خجسته بیانیست بدست
 و از این سخن بر عین
 و بیستم که در آن
 مخصوص از او و از

نقائس و محالیه
و ستورا آناه بدرفت نوازی
با انواع نغمه زلفات و افروشی و
هوری واده پیش از آنکه به فریاد
روم به پیسم کنی با اطلاع چنین
غیبت نهاده بود به محنت

۳۳

در این کتاب که در این شهر و قریه رسیده است
فراوانست و اکنون بقصد
نقل آن به جمیع کتب است
این هم فیض حق تعالی است
قضا علی بنی هلاله طاری
معم و مایه شکر

FD

۳۵
 رویای صادقه جناب
 مولانا عبدالحی صاحب
 محرمه الله علیه افضل این بجا
 یومنون است که گویای مردم
 در دیار سواین ببلده شده
 مردم هجوم خلائق پیکان ازین
 مکان انسان و غیره از بسوی
 شاهی بودند

برسانند این رویا بر ایشان
 خواب حق و صادق بیدارند
 حضرت امام محمد بن در خواب
 سعادین زبان پیاس کشادند
 گفتند که صاحبان انصافند
 در کتب کلامی است و جلالت
 رویت الهی را در روایتی کمال
 تفسیر و تبین بیان فرموده اند

نوید سر اسیر گشته راه دیوان عام گرفتم و چون به دروازه آن مقام رسیدم دیدم که بوابان سبکس
 میگذرانند بشده رشده تیر استادم و برای حصول این مامور خلیه ملول و محزون بودم که
 بیک ناگهانی بهم که حضرت سلطان المشایخ سید السالوات رفیع الدرجات نظام الدین اولیا
 تشریف آوردند و خواستند که درون لعل پرده داخل شوند که بختا فریاد برداشتم که ای سنگبر
 وستم بگیرد این معتقد دیرینه و خادم کمین را بوسیله خود دران درگاه عالیجاه ناز و وصل ساز
 حضرت سلطان المشایخ باشاره مرا نزد خود طلبیدند و چون متصل ایشان رسیدم سبکس بوابان
 و در بایان مرا فرما رحم و متعوض گشتند و چون قریب لعل پرده رسیدند پرده دار پرده را برداشت
 و من بمعیت و زناقت آن عالیجناب دران قباب فیض آن بختا گشتم می بهم که شخصی دو کوبی
 باجال کمال است و اجلال بر تخت دیوان خاص گشته و احدی در اندک آن عالیشان بنظر نمی
 آید من خاک را خایف و لرزان و هراسان عقب سلطان المشایخ اشاده چشم بر چهره شریف
 منظر لطیف صاحب تخت دوخته یارای من زدم نبود تا بآواب و سلام و گفتگوی و کلام چه رسید
 و برین بودم که چشم و اشده بیدار گشتم نیست سبب بیعت سلسله عالیجنابیه و چون این رویای
 صادق و خواب عجیب بر علما ظاهر که سر تر شمر بودند و از مغز معنی جا بل مطلق و عاری بحضرت خیر
 یکبار ه زبان با شتر از تسخر بر کشادند و او جا بلی که سر سر بنیاد بود و میدادند برین هم گفتا
 نکرده و گفتا هجوم دازد بام نموده بجناب فیض آبا حضرت امام محمد بن رفته معروض داشتند که
 تمیز دارند شما جناب مولانا عبدالحی صاحب بیعت برادر زاده حضور بریدید احد صاحب که
 اصلاً و مطلقاً از علم هر ساسی و از کتاب و سنت احساسی ننمیدارند و گذشته بخدمت کفش

گویند که این رویا بر ایشان
 خواب حق و صادق بیدارند
 حضرت امام محمد بن در خواب
 سعادین زبان پیاس کشادند
 گفتند که صاحبان انصافند
 در کتب کلامی است و جلالت
 رویت الهی را در روایتی کمال
 تفسیر و تبین بیان فرموده اند

بجایز دانشناست جناب
 ایجاب بین آرد سادات ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی

ربانی لفظ من را در حجاب دلیل بر عدم رویا حق سبحانه تعالی اگلمان کرده اند همین دلیل است
 رایت چو که رویت او سبحانه خصوصاً رویت حیوان لاطن که عبارت از انسانست بدون حجاب
 اشباح و سیاهکل اصلاً و مطلقاً ممکن نیست بلکه من قبیل محالات است باید دانست که بدون
 همین اشباح و سیاهکل حاجت معنوی ما بهیت انسانی که حیوان ناطق است باید فهمید اشباح
 و سیاهکل ایشان را عین ذات ایشان نباید دانست بنا بر آن تکلمین لیسنه سیاهکل اشباح
 بذات او که عبارت از ما بهیت اوست بوی مضاد سازند و منسوب کنند چون است و بوی
 حیوانی که بعد انتقال روح میگویند که این لاشه ید است از بیجا حتماً معلوم شد که زید دیگر
 است و لاشه او شی دیگر چون این تقریر در پسندیر که انود حی انان بخیر تحریر و تقریر در آمد
 فرع صلیح معتز ضنین گردید ربطی از ایشان که بالضاف بهره داشتند و سادات ازلی
 نصیب ایشان بود بتوبه و استغفار لب کشاده در ربه بیعت سید المجابین مدفعت خود را دان
 مزین و مجلا ساختند و بنزدی از ایشان که بخیر بایه جمل و ضلالت مخم بود ندیده سکوت بر لب نهادند
 در زاویه غول و اختلاستواری و محبوب گشتند بیت سعدی شیرازی علیه الرحمة حساب ایشان
 بیت گزیده میند بر و ز خیره چشم به چشمه آفتاب چه گناه بعد انقضاء عقد بیعت اکثر علماء
 علم شریک آن آفتاب عالم گیر در قصبات و قربات حوالی در اختلافات مر تفه گشت بلکه سرفکاش
 و از طرف خلایق بسیار و مردم بشمار که اکثر علماء و فضلاء بودند مثل مولانا و جمیع الدین و حکیم
 مفیث الدین و حافظ سعین الدین با جمیع فرزندان خود و مولوی محمد یوسف بنیر حضرت
 شاه اهل الله برادر شاه ولی الله محدث با جمیع اقربا و عشایر خویش از موضع پلست رسیده

بسیار در حجاب
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی

دانشناست جناب
 ایجاب بین آرد سادات ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی

ایجاب بین آرد سادات ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی
 و بنیادین بنیادین ازلی

اشد اعصار دما عصار آمده
 سیدالارادات شمع اویدار
 باذل و کامل نگو کار دیده
 قاری بزم ازین کادین
 بزم بخوار و بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم

شمع بزم آراسه ابرار آمده
 چون حسین این نور ابصار آمده
 عابدانرا میر سردار آمده
 بهتر تمیضان نمودار آمده
 بر که زین جعفر با نکر آمده
 مالک فرعون اشد ار آمده
 وارث ابرار و اختیار آمده
 هر چند الله چه سردار آمده
 کفر و بدعت ز و نگو نسا آمده
 زانکه دستش دست جبار آمده
 رهبرم اندر شب تار آمده
 چشم او زین نور بیکار آمده
 کان معین دین مختار آمده
 کان فرید دهر و اعصار آمده
 چون نظام الدین دین دار آمده
 ابن عرفان بین شکر بار آمده
 بدعت از وی خوار و غنی الناکر آمده

یا که حسن البقیه با حسن و خلق
 خلق را سوے شهادت برین
 همچو زین العابدین آن شاه دین
 همچو باقر مجید و خاں علوم
 سید احمد جعفر است آن جعفر است
 کاظم الغیظ است موسی زان
 بهم تقی و بهم تقی است آن امام
 جمع شکر با نمود او عسکریت
 مددی و قتش اگر خوانم روایت
 عروقه الوثقی است رو دستش بگیر
 پنج شاخه مشعل است آن دست
 کور مادر زار از دے چه سود
 احمد و الله عبد القادر است
 بختیار او است قطب الدین او است
 او است سلطان المشایخ لا کلام
 صابر و شاکر نصیر دین حق
 سنت از وی خوش روایح یافته

باغ اهدای خوش بلیست
 زان بومش نور افشاند
 درین دین و دین کمال
 آئی نیکو رسالت با صلی
 اید و آید و آید و آید

بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم
 بزم بزم بزم بزم

وکیل خان جبر و در قزوین
 و شاهزاده ابوالحسن که در تبریز
 و شاهزاده ابوالحسن که در تبریز
 و شاهزاده ابوالحسن که در تبریز
 و شاهزاده ابوالحسن که در تبریز

بسید از خلاق گرامی و غریب پوری و سکین نمازی نخواهد شد چون این کتب و ملاقات
 بسیار جمع گشتند آنحضرت همه ابوساکن مولانا محمد اسماعیل علیا رحمة و اخوان بخدمت
 امام محمد بن فرستاده استشاره و اجازت جستند حضرت امام محمد بن خندان و فرخان
 دستاری سیاه و پیوستنی سفید که لبوس خاص بود و از دست مبارک الباس ساخته رخصت
 فرمودند اول بقصبه پلست که اکثر عشائر و اولاد حضرت شاه ولی الله شاه اهل الله
 قدس سرهاد را بنجاسکونت میداشتند تشریف آوردند و صغیر و کبیر و برنا و پیر جمیع متعلق
 و ذریات و نسا و جواری و خدم و عید بفرست بیعت مشرف شده از جومات و حریمات
 قدیمه یکبار دست برداشته روشن سنت سنیه اختیار نموده همه باجمع شده عهد و
 پیمان شدید بآئینان غلیظ بدینضمون نمودند که هر که از بولدوران مادر بیعت امام المجاورین
 دست نهد و از رسمیات قدیمه که ملر بر بدعات شنیعه مخالف سنت سنیه است نائیب بزرگوار
 نشود و قاطبه ترک ننماید اگر چه اقرب باشد ترک مواخات و قطع مناکحات و حضوری در
 موت و حیات فرض و تحکم باید دانست چون این معاملة فیما بینهم وقوع یافت کلام تنقاد
 و مطیع گشته دست ببیعت فریاد در دادند و هر کس حسب مقدور خود بمهانداری آن
 همان عزیز قصوری و فطوری نکردند و بیعت نگذاشته بود که اکثر اشخاص متعلق آن
 قصبه مع عرایض و بکاتب بطلب سعید المجاورین رسیده باعث تکلیف قدیم رنج برفتند
 باکون و ساکن خود باشند ازین قصبه بهضت کنانیدند همین و تیره و زلفه آباد
 و لاری و سهد پور و کد و کیش تارام پور و بانس بریلی و شاهجهان پور و شاه آباد

و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت

و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت
 و در علم فصاحت و بلاغت

[illegible]

بنده را که دور از محفل شریف نشسته بود طلبیده آفتوزند و را بدستم دادند فرمودند که ای صاحب
گیر بنده بخیمت معروض داشت که ازین سنگماچہ کشاید یا آنکه طالب طعام هستیم هر چند که این
نقد سبب وصول رزق است اما رزق نمی باید حضرت بیکس دوسه روپیه داده بطرف
بازار فرستاده دوسه کس را با وی همراه کرده باتباع کچه ای امر فرمودند قصه کوتاه چون
وقت کچه ای از بازار آورد و طیار کنایده بعنبر و کبیر تقسیم فرمودند بآداوان چون
بمحفل شریف مستعد گشتم حضرت خندان شده گوشه مالیدن و فرمودند که اکنون اشتهای
طعام همه میداری عرض کردم که تا یک هفته از قوت لایموت مع جمیع یاران فارغ ابا
هستم حضرت ارشاد فرمودند که ای پست همت بمعائنہ این نقد و مدت یک هفته چیت ما
نام عمر برزاقی رزاق مطلق خود نوعی اعتماد و اعتقاد داریم که اگر در نیانی ریگستان سده
و بوادی عرب کاصلاً و مطلقاً آب و دانه در آنجا مفقود سبب با جمیع ساکنان هفت قلم
منزل گیریم زیاده از آبادانی ویرانی با حسن و جوه میاد موجود خواهد گردانید
آخر الامر چون ددان قحط سالی نوبت کار و باسخوان رسید حضرت در اول باداد بار چار
کرپاس و رشته و سوزن گرفته بر سقف مسجد بخویش نشریف برده کیسه از دست مبارک
خود دوخته بعد انقضای نصف النهار زیر تشریف آورده حواله مولوی محمد یوسف علیہ
الرحمة نموده ارشاد فرمودند که این کیسه را با خود دارید و هر نقدیکه بهم رسد در کو باید نهاد
و از تعداد و حسابش اجتناب تمام باید نمود هر قدر که صرف منظور باشد ازین خرج باید کرد
بارها مولوی محمد یوسف علیہ الرحمة از اهل الناس میگفتند که از مدت دوسه سال مرقع

بیاد علیهم السلام
 ایشان در غل بیت شریف
 بودند و جمع شده بعضی را
 کیشیت پنا و ایسکا از آباد
 اجداد خود متوالا و متواتر
 ایلم بلکه تاثر آن یوم
 ایلم که حضرت سید علی
 ۴۲
 خوشی از جنابان در دستمال
 مبارک است و نزول فقر و
 کرده اند و زیاده کم
 و خلاصه و خف بد و گاه
 همچون از حضرت سید علی
 رفیع و اکمل افضل است
 است و مستوفیدگان در و
 فاز کشیدگان را

شفق شده بر دلی شمشاد
 بخانه ساینده با امدان لعل
 نضیب خجیل دران جنگام
 عادت نثرین بود که اکثر
 از جمع کرده جلقه می نشاند
 و بوج خویش علی حسب انجم
 نوبه سیادت آن در زبان
 را که فرموده مولانا علی
 مولانا محمد حسین شید را شاد

سید المجاهدین در جواب مستدعیان فرمودند که حضرت جد امجد م این دعا بنا بر آن کرده اند که
 اولاد ایشان با از جاده شریعت بیرون نگذارند و بسبب اختلاط دنیا و دنیا داران مورد
 عقاب الهی و مبط غضب انتماسی او نگردد و قول سعدی یا دندارید که پدر را غسل سیار
 اما پس گری داراست اگر کلام مجتمع شده و نمود و مواشیق بدین معنی مو که کنند که گردان
 ارباب ضلال رسوات اهل هند که موجب عذاب و نکالت پیرامون نباشیم و از افعال
 ماضیه توبه و استغفار نایم البته این معنی از قوت بفعل خواهر رسید و خلعتان هر دو تان
 بار و رخا بر گردید بهما قبول کردند آن مقتدای عصر بعد از آنما عصر بر مقدمه جبر
 امجد خویش با چند معتمدان شریف برده مخاطب با علان شده ارشاد کردند که ای جناب بالا ریای
 انجاء مرام شما حاجات یکدم شما این کنید بالاخر همین کردند و سه مانقضی نشده بود که اکثر ایشان
 بکسر را طم کنند و شل سول کنیز بلوچیت که شرح عام بخا و بعضی زاید از آن چاک گردیده براد خویش
 فائز گشتند و ذکر و یای صادقه سید المجاهدین و نمودن نکاح ثانی
 در آن ایام شب سید المجاهدین خواب دیدند که گویا پشته هیزم است و اکثر مردمان عزم
 و اراده حمل آن میکنند ثقیل آن طاقت برداشتن آن نمی آرند و در انجا زوجه سید
 محمد سخن مغفور و مرحوم که تذکره ایشان در اوراق سابق گذشت هم حاضرند سید
 المجاهدین بفراغت و لجاجت تمام آن محترمه گفتند که بیایید من و شما شریک شده
 این پشته را بر برداریم و بخانه آریم و متع از آن بگیریم آن مخدومه بنظر نقل آن
 ازین امر با و انکار نمودند و چون سماعت سید المجاهدین از حد و غایت گذشت

در اندک از روز و از امر و از امر
 عیب دیده ام چو بپیش من
 میاید این در کمنون را از
 صفتش بران آید چون
 سید المجاهدین خواب را بفر
 میزد از روز و در ستمان با حق

۴۳

برگویان تفکر و تامل فرموده
 معقولان این بیت نبی نامدار
 بوف رسایند پیست
 که فرمودی از لطف تو توفیق
 هم از لطف خود سار و توفیق
 حقیقت فرمودند بر کلام
 خواب سید را آوردم بفضلی

از دی نمیشد خواب
 با غلام نیکو از دی
 از دی به دانه از دی
 و بفرمود خواب از دی
 به خان علم ندوم که بفرمود
 بن غلام بسبب بران

طاهر آن موعظ الحی و
 علامه آقا شیخ ابوالحسن
 که از قزوین آمدند و در
 قزوین و بعضی از
 قزوین و بعضی از
 قزوین و بعضی از
 قزوین و بعضی از

حیات و قسم است حیات روحی حیایمانی و طعام دنیوی و حیات دنیوی و ملک
 و متقی حیات اخروی است و اتباع سنت که طعام روحانی است بسبب حیات اخروی است
 پس بدانید و آگاه باشید که بعضی اهل امر آبی که مخصوص قرآن و مرسوم و یار سید الانس
 و الحان است اهل دیار که هندوستان است خصوصاً شرنا و خجاذ اهل غافل و از
 سخط آلهی نهایت جاہل و بیخبر گشته قاطبہ ترک نموده بلکه فاعل و عامل از اسویب
 مطعون انگاشته رسومات ہندیہ را پیش نهاد و خاطر ساخته در تیرہ ضلالت سرگردان
 گشته بیکطرف و براه نمی آرند و منافع و مضار آنرا با آنکہ مملو و مشحون از حکمت بالغہ
 است برابر خس نمی شمارند بجملة آن متروک نمودن نکاح ثانی برای بیوگان کہ مضمون
 آیت کریمہ است و آنکہ اولایای منکم و الصالحین من عباد کہ و اما آنکہ
 الی آخر کہ انشاء اللہ تعالی و جملہ و قوت اجر اسے این امر را اول بر خود و اہل بیت
 خود میکنم اگر بفضل و سجاۃ شاہد این مطلب و عرو من بیانگار این مقصد از احتجاب
 قوت سند را بی ظهور و بروز خواهد گردید و بفعل خواهد رسید آن زمان مقلدین را اما
 خواہم ساخت الحال بدیگری شکلف نمیشوم تا دور و عید اتا صردن الناس بالبرہ
 تنسون انفسکم داخل و شامل نگردم این کلام با ختام رسانیدہ داخل و تلخاۃ
 خاص گشته با حضار محذرات خود و مستورات عشائر و قبائل خویش کہ بشرف بیعت
 جناب فیض آب معقود بودند امر انفاذ یافت مامورین حسب الامر کار فرمودہ بمجلس
 حضور مجتمع گشتند از وقت اشراق تا وقت زوال حاضرین را از مواظبت و اجتناب

مجلس دینم آورد و بیک سلسلہ آن
 بود کہ جمیع اہل امر آبی
 و لایحیب خویش از فیض الرحمن
 سر نہادہ خندان در میان
 آورد و از سہیات نام کرد و بان

۴۴

بود کہ جوان باشند و بکتاب
 آن جمع قیام و افق شایع
 کہ عند اسد کفر و شرک است
 می بینانند و احادیث را
 بازرسی و نگاشتنہ و زانیہ
 فاسقہ دانستہ و غیر خطا بارہ
 بصیرت ایشان کہ در و پرچیانہ
 ایشان زندہ در گوشت و عین
 ایشان خاصہ باز و اوج مطہرات

مولانا صاحب تمجیل شہید بیداد
فکر کرده یکبار از انبار
مریدین ساکنین دار افکار
شاه جهان باب مع فیض خجاست
و چرخین در کائنات و احوال
آن لواحق ابوسید سلیمان نیز
با و قاصدان هم گشت مال
و صبا از سال داشتند و در باب
تلاکیدی نرید و

حضرت خواجہ کائنات علیہ السلام والصلوٰۃ منتهی وعاید میشو و ہزار افسوس نمی
دانند کہ امہات المؤمنین کلام جمیع سوای جناب صدیقہ علیہم الرضوان ہما شبہ بودند
کہ بشرن بمبستر خواجہ کائنات مشرف گشتہ اند باستماع این کلمات طلیبات جمیع خواجہ
یکسر ہر سکوت بر لب نہادہ بخانہای خود رفتند روز دیگر باز باحضر آئنا حکم نفاذ
یافت جمیع ایشان عموماً و بجال شریفہ خود خصوصاً کہ عمہ بیو حضرت سید محمد سخی بودند
بکمال ضراحت و لجاجت و غایت انکاری و ساجت معروض داشتند کہ بخدمت آن
مخد رہ قباب عصمت رفتہ متفق اللفظ والمعنی شدہ در باب نکاح و عز و ج با من
باقصی النایت فہما نیدہ دقیقہ از وقایق فہمائش فرو گزاردند و این ہمای اوج شرف
و عزت را در دام آرند ہر یک از شمار روشن و ہویدا است کہ تعمیل این عمل برای خطوط
نفسانی نیست البیہ جلیلہ حللیہ من بزور حسن و جمال راستہ و بجلالیتقا و عصمت پیرا
بلکہ برای اجرای سنت سننیہ و انہدام قوانیم بدعت نامرضیہ رسوم ہندیہ است ہما شبہ
فرمودہ عمل نمودہ در باب انحلال این عقدہ مالاخیل غایت سعی و کوشش با بکار بردہ
رہ بجای نبردند مدت دوسہ ماہ در ساحت این مدعا مرکب سعی و کوشش با بکار بردہ
جولان ندادند عاقبت الامر عرض مقصود را بمنصہ ظہور و بروز بجلوہ درآوردند
روزیکہ سیدالمجاہدین را این آرزو حاصل شد کلاہ افتخار بذر وہ چرخ دوار و
عرش کبار رسانیدہ در جامہ نمی گنجیدند روز سیوم ازین طوی معلی دوسہ ہشتیان
چاہک دست بلاغت نشانرا طلب داشتہ مناشیر کثیرہ بمضمون واحد کہ بسودات

اجرای این عمل
تقدیر شدید بر یک خلفای کرد
بر قضیه و شهر و گنجات گذار
بودند با قضی القاص و شش
بعلا نقضای شهر نیا از این هم
قضیات و دیر بدست جهان

۴۵
قصص انبیا و اهل بیت علیهم السلام
در بیان فضیلت این علم خیر از دست
خیاران امکان در جواب
سناشیر فیض تاثیر وصول شد
ضمیمه مولانا عبدالحق صاحب
مولانا محمد اسماعیل شهباز بقدر
کلام خود با حوای بمن عمل در
ان انتقال

در بیان این کتاب افرین است
نویسید که در این کتاب است
آن زوجه مومنه
از رویه

کون و مکان
عالمشان بام خالق
ظهور کرامات آن
باید الجا بدین و
در خاصه شیعیان
صدر جنت ناب در شوش باد
یا آتی باغ رضوان چنان باد
لن زین عالم کو دار بقا
داد با قاف از سواد عالم ندا

دایما غخوریش خوش می نمود
داد جاگیرش مزید از مهرش
همچو سید مرشدش پنداشته
روز و شب میداشتی شادش ملام
آن شبیده نیز از حکم قضا
بعد از ان جام شهادت را چشید
مرد می یا بد شهادت از خدا
استقامت ساسی قیدش شنو
شد هوید ایک بیک آنار فوت
لیک ذکر قلبیش در جوش بود
می نمود آن مقتدا س محنات
آمد اینک زود تر تحریر ساز
آمدی اندر نسا زان دین پناه
تا دم آخر سرش وقف سجود
کان عقیقه از جهان رحلت نمود
شد بخت همنشین فاطمه
خواستم از طبع خود تاریخ سال

آن وزیر اعظم در یاسه بود
رشک ابرهین آمد چون کنش
هم بنقد و جنس شادش داشته
نذر در عیدین میدادش مدام
ناگهان در شهر ثونک آمد و با
یک شب دیگر وزیر میاری کشید
گفت پیغمبر که هر کو در و با
گفتم این اجمال تفصیلش شنو
طاقش چون طاق شد در مرض موت
گاه بیوش و گاه با هوش بود
دبدم تفتیش اوقات صلوات
گر کس گفتی که مان وقت نسا ز
او نیم ساخته از تکیه گاه
استقامت راهی نازم که بود
کلمه گویان وقت نصف لیل بود
چون بخیر و خویش شد خاتمه
قصه کونه بعد صدر رنج و ملا

شد و در قصبه نصیر آباد کس
قندیه آباد و جواد حضرت
سید الجا بدین از عهد سلطان
ابوایم شرفی است در آن قصبه
الی الان شش بوی چهارم
۴۶
سه جلد از آن روافض
و مجتهدان گروه شقاوت
پژده مولوی دلدار علی
آباد او پیشتر از عهد مبارک
شاه همدرد به پنهان
داشتند از عهد مبارک شاه

دانشمند و خطاط دیوبند
کی و کس این ندرب
شهباز شهباز از عهد قاجار
ابن شاه مذکور با بین بر خط
سومات ساخت و اخوت باقی
بود چون عهد میران الملک
سادت خان رسید و داد
ایشان بسبب خدمت سلطنت
محمودیه بالا استقلال یافتند

برای احسانت برادران خود
 بیاض غدا برسد و آوازده
 این شور و غوغا تا والی آید
 خواهد رفت آن زبان آتش
 این فتنه آید و بیرون آید
 بنیان تا بوم القیام باقی ماند
 قتلین مجتهدین بچندین

امارت خود تنگ گشتند ایامی هر سه محله برای طلب معاش بذیل مجتهد مذکور متعلق گردیدند
 یک قلم صغیر و کبیر برناویر بر معانی صد و پنجاه و سی و چهل نگه اراضی مذہب قدیمه صحیح
 خود به مذہب باطله تبدیل دادند و ابواب خسران دنیا و آخرت بجوی خود گشادند و غلو و
 تعصب در آن گروه خسران پژوه بیشتر از پیشتر پیدا شد بمعاینه مخالف مذہب رشتہ
 بلادری را قاطبہ انقطاع نموده معاند یکدیگر شدند و نظر فاجراست که آن زمین صغیر
 آگین را اگر نمونه مکہ معظمه گوئیم رواست جہت آنکه سید المجاہدین تحقیق کہ خلیفہ و وارث
 سید المرسلین است ازان زمین برخاسته و حکم آیت و کذلک جعلنا کل
 نبی عدا و من المجرمین و کفی بزیادہا حادیا و نصیرا جمہد ایشان دلدار علی
 کہ تخم رفس و شیعه گری کہ در باغ ہمیشہ بہار ہند و ستان رنجتہ بمسد و راشت ابو جہل لعن
 و عقبہ و شیبہ نشسته ہم از انجا پیدا شدہ و چون شہرت سید المجاہدین خورشید و کائنات
 اطراف انام ہند و ستان را بانوار ہدایت و ارشاد روشن و مستیز نمود و دید و شنید کہ
 از ہر چہار جانب خلایق بشمار خصوصاً علما و فضلا و سادات و پنجا احرام انقلابہ و الاحترام
 بستہ از منہل فیوضات سیراب و کامیاب گردیدہ بعضی زانفت اختیار نمودہ و بعضی متر
 وطن کردہ میر و ندان مجتہد مع اتباع و اشباع خویش خفاش در این انوار محروم و
 بی نصیب گشتہ انگشت وار بر نقل بغض و حسد می طہید جز این چارہ ندید کہ باخوان
 اتباع کہ ساکن قصبہ مذکور بودند تا کید تمام و تقید الکلام ارقام نمود کہ درین محرم
 بہرگونہ در محله سنیان چنان شورش باید بگرفت بلکہ خون دوسکس باید رخت بالقیام

۴۷

این نامه پندین بیان پیام
 دادند کہ ششم محرم روزنامہ
 داشت است در محله کالان
 و بیان علانہ بہر گویان باطن
 و شکیب و دین و شکر خجایم
 سید الشہداء از شنیدن ادب
 افعال و اقوال با نظرات
 در خانہ خود با ساکن باشند
 و الای برای یک روز در قمار شہر
 و باغات قصبہ مستم شہر دار
 حکم مطلق مجتہد و والی ادین
 سال بدین منوال مانند گشتہ
 البتہ با مثال آن خواہیم و خبر
 دیگر کہ ام و دستم من خواہد بود
 ندانم ای خوش خواہد بود
 بدین دست و پا چندانہ
 و مضطرب دم ایچہ گردیدہ
 مکار از برادران خوش
 گشتہ ای بیانی کہ فاصل
 منہل از فاصلہ بدین
 سید المجاہدین روانہ سافرا

کرده در حوالی آن قصبه
 ساخت و مفسدان قصبه را
 که آنجا نرفته و فساد را
 از آنجا گرفته و فساد را
 از آنجا گرفته و فساد را
 از آنجا گرفته و فساد را

در مجلس شریف وقت خوردن طعام شبیه حاضر بود عجب گونه معامله رونمود که سید الجابری
 قدری از آن طعام گرفته از دست مبارک خویش صحنکی پر کرده بر طاق مسجد نهادند و
 حاضرین را اجازت خوردن داده خود دیکوش شدند که شایان بخورید و ما را معذور
 دارید بعد و سه ساعت این بخش خود را تناول خواهیم نمود مردمان حسب فرموده
 عمل نموده طعام تقسیم کرده بخانه های خود رفتند بعد از مکث سیر مولوی عبدالباسط بجای
 بانوه کثیر در محفل آن روشن ضمیر حاضر آمدند و معروض داشتند که ای حضرت در حق من
 دعا فرمایند که ادای حرف قاف از زبانم با حسن وجهه میسر گردد حضرت ارشاد کردند
 که مولانا ادای حرف قاف عجب است که از زبان شما صاف بر نمی آید و با آنکه از
 مدت بسیار و سالهای دراز با من صحبت دارید این معنی بر من شکست نیست پیش من
 بالفاظیکه در کوفات است متکلم بایده شد مولوی مسطور حید الفاط که عجز و وسط و صفت
 آن حرف قاف بود بر زبان رانند گاهی کاف عجمی و گاهی کان عربی بجای می گفتند
 بیچگونه ادای آن میسر نگشت حضرت آن طعام حصه خود را طلبیده پیش خود نهادند
 و برای دعا اول دست خود کشاده بآئین حاضرین را ارشاد فرمودند چون از دعا
 فارغ گشتند بمولوی مسطور امر کردند که بیا با من طعام بخور انشاء الله تعالی در شای خود
 طعام مراد حاصل خواهد گردید نصف طعام تناول نکرده بودند که حرف قاف از لب
 ایشان با حسن الوجهه ادا گردید آدمم بر اصل قصه که آخوندزاده مذکور با نواج پیاده و
 سوار بر جناح استعجال شتافته قدسوسی جناب والادریافته در اول مجلس شرف بیعت حاضر

بجای نشیندن بحدت نواب
 رفته و حوالی آن قصبه را
 رفته و حوالی آن قصبه را
 رفته و حوالی آن قصبه را
 رفته و حوالی آن قصبه را
 رفته و حوالی آن قصبه را

نایب مجتهد باستانی کلام
 ملاقات انجام دادند و چون
 بخون دارم گفته و در آن
 دخاله و در میان آمده
 مستی نشان بکمال شد
 بسیاران نموده صد گونه
 بکمال خود با اختیار کردند
 دیوانه شدن از فساد و عیال

آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود

باسید عالیشان و بهر گونه مصاحبه نمودن از سنیان عموماً و از آن قدوة الامجاد خصوصاً
 بکمال تقید نموده بهمار از و در شب بخت نصیحت بآید ساخت حاصل کلام چون
 مستغنیان رجعت قهر می نموده وقت رفتن آه و ناله کاذب بود و وقت رجعت بالمر
 و بلای ناله های صادقه بتلاشده بخانه خود باز رسیدند بجز در سید آن خونزاده بهمار از
 خانهای ایشان بجز اولی غلاظ و شداد بکمال جبر و توجع پیش خود طلبیده بآمان
 سوخته از آنها گفت که حکم حضور پر نور در باره آنان که صدر رفته و فتور زانده چنان
 صد و زیافته که ایشانرا حواله سنیان بآید ساخت و شاگو سپندان بچکال بخیال
 بآید ساخت اگر مصاحبه کنند ایشان دانند و اگر مقابل نمایند می توانند بعد اختتام این
 کلام رئیس خویش آنها را پیش سید عالیه تمام فرستاد ایشان گریان و نالان و اوایل
 نالان بکمال زبونی و خواری و تضرع و زاری یکبار بر بای فلک سای افتادند
 و گفتند که ای برادر پرور کرم گستر مایان حیران و مضطرب و مستغفر از افعال
 شنیعه خود با بخت تو رسیدیم خدا را دست مایان بگیرد عذر ما بپذیرد آنوارت انبیاء
 کرام و خلاصه اولاد ختم المرسلین علیه السلام سحبه رضیه عفو رحمت را کار فرموده از
 خطا و جرم ایشان گذشته بکلمه کاتشریب علیکم الیوم یغفر الله لکم و هو
 ارحم الراحمین لب کشاده هر یک را بمعافیه و مصافحه نواخته فرمودند که خیر شما
 در آنست که بر مکان دارالندوة خود فریاد و جمع گشته باز ناملازمین امر شیع و فعال
 قبیح که از شما سر زده بشود و مواهیر خود مزین و متجمل گردانده و مهر قاضی و مفتی بر و ثبت

دست کرده بعد و بپایان کفایت
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود

آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود
 آن را بدیده بود و در آن روز که از آن روز بود

حالی از آنکه در مشوره اینجی کمال

بالتحقق انصاف آنست که
 عبادی خود را بخوبی معلوم
 که بکار است در تعلیم آن
 و بیباید است و بایان علی
 چون از این حکم که بیان فرمود
 را وادی قوی ننماید و غیر خود

عزم بالجزم نکنونموده با مولانا عبدالحی و مولوی سمیع شمیم مع دیگر همایان یکصد و هفتاد
 نفر بودند بکنونرسیده بر شایسته حضرت شاه پیر محمد رحمة الله علیه متصل حظیره آن مرحوم و مغفور در کمال
 که از بنا بر شاه مسطور برای آن امام نام تجویز کرده بودند در حل اقامت انداختند و در آن
 ایام مبارک فرجام خلایق بشمار که اکثر ایشان سادات عظام و فضلالی کرام بودند بفرز
 بیعت کامیاب دنیا و آخرت گشتند چون روز جمعه رسید با سید استماع و عظم و تذکر خلایق
 کثیر از برنا و پیر از وقت و میدان طباشیر صبح نیز تا زوال آفتاب در آن مکان وسیع
 نوعی اجتماع نمودند که یاد اژدها هم محشر میداد چون آن مکان گفتا فکر و بوجاهم نهاندا و
 و دیوارها انبوه نمودند و در غرض محب حشر و انبوه مجتمع شده بود که یکتا از قلم در بیان میدان
 بهجوم عموم تاب یکقدم برداشتن بنیدار چون از آوازا جمعه فارغ شدند علمای و فقهایی که
 که در بسطیزمین کس را عدیل خویش نمی پندارند و اکثر علما رشیده که تلازمه مجتهد مذکور بودند
 باراده الزام و اعتراض متصل آن امام بهام و خلفا از وی الکلام بهر گونه بکشتا کش تمام
 رسیده جا و مقام ساختند سید المجاهدین مولانا عبدالحی را برای بیان نمودن آیت از
 آیات قرآن مجید ارشاد فرمودند مولانا مرحوم در تفسیر این آیت و ذ النون اذ ذهب
 مضارباً قطن ان لن نقدر علیه فنادی فی الظلمات ان لا اله الا انت
 سبحانک الا لایة نوعی لب یعنی آن کشادند و داد تفسیر بیان دادند که عوام را که
 می پرسد فضلالی و فقیهین انگشت حیرت بر لب نهاده بعد اتمام و اختتام کلام بلاغت انجام
 با هم گفتند که علم این علامه دهر و فرید عصر ضعف مضاعف مایانست بلکه حق حقیق

۵۳

برادر داده قصه کوه و تپه و بستان
 آیه مسنون الذکر و تکرار و تکرار
 سید را بجام است و در آن ایام
 السعدن استقامت و کرامت را
 روزی بایوب و عتو و اصفیای بودند
 بیست و نهم و بیست و نهم و بیست و نهم
 کمال ساجد و بجا است کرده
 طلبه اشده حضرت با هم و در خلایق
 خود و در دهر کس که شاگرد ایشان
 برود و دید و فرید بود و در وقت
 شب بخیل سکونت و باب مقصود
 از تکرار و مصافحه در مصافحه و بیست و نهم
 به بیست و نهم و بیست و نهم و بیست و نهم
 اجداد آن دولت بود و
 از علما و اعلام عاری و
 بودند و در این کار از این
 در بیست و نهم و بیست و نهم
 یعنی آن حدیث الحجاب
 مولانا تخلص نمودند مولانا
 و در بیست و نهم و بیست و نهم

دو ماه خانه دیگه ساخنه بپوشید
 خود را در آن در آورده و در آن
 از وقت اشراق تا اول ظهر کمال
 طیار ساخنه و جمع رقبای احسن
 به بنجاه از ارضت نقاب آورده
 روز از حضرت مع رفقا بزر
 حاصل کلام در مدت پانزده
 ساعت و سطل خواب و بخت
 مانگید ساخنه در این حال

خود توجیه گشتند آنحضرت بجهت توجیه ایشان اجازت فرمودند مولانا عبدالحی صاحب تمام آنحضرت
 را که لا یمیان بضعة و سبعون شعباً اصلها کماله الله و فرعها فکلات
 و فکلات و اخرها اماطة الادی عن الطریق بنوعی تشریح و تفسیر فرموده که علم
 و جابل آن محفل آنکشت حیرت بردمان نماده صد کتیمین و آفرین از هر گوشه و کنایه
 آخرش بعد اطعام طعام پنجاه هزار روپیه نذر نموده رخصت فرمودند جناب فیض آب دوسه
 مقام بکشد کرده درین آشنا خلاقین بشمار از قسم گرفته و بنجاب شرف بیعت مشرف گشتند آنک
 بعد فیض خانه مسکن خود که رای بریلی بود معاودت فرمودند و چون سکونت خاص گرامت
 اخذ قصاص سبب هجوم خلایق که بارادت بیعت خصوصاً نسوان که از چهار طرف هجوم نمود
 بودند خانه حضرت نوعی ملو و شخون گردیده که مزیدی بران تصور نباشد دران ایام
 آنحضرت دوسه هفته بنجانه فیض آشیانه خود قدم رنج نکرده مردم شریف به بنابر خانه دیگر از
 خشت خام موافق بخت سنی حضرت خیر الانام جازم و راسخ گردید بدین اراده آماده
 گردیده دوسه سبیل و کلمه جمع آورده و آماده ساخته کلمندی از آنها بردوش مبارک خود گرفته
 بر لب مغالکی که در ته آن قدری آب بود رسیده بکندن آن شغول گشتند بمباینه ای خال
 اصحاب آن صاحب کمال هجوم آورده گفتند که میان خار مان راسخ جان نثار موجود
 احتیاج تکلیف شریف درین مقدمه چیست حضرت در جواب آنها فرمودند که وقت بنابر
 مسجد نبوی آنحضرت صلوة الله و سلام علیه نفس نفیس خود بهر داشتن خشتها و غیره انوار
 بنا مشغول و مصروف بودند و صحابه کرام هم بدین عمل شرکت می نمودند بیاید و ترکیب

خود را در آن در آورده و در آن
 از وقت اشراق تا اول ظهر کمال
 طیار ساخنه و جمع رقبای احسن
 به بنجاه از ارضت نقاب آورده
 روز از حضرت مع رفقا بزر
 حاصل کلام در مدت پانزده
 ساعت و سطل خواب و بخت
 مانگید ساخنه در این حال

۵۴
 سافت داشت از با و آفرین
 چنان درستی تنه آن درخت
 بیجا نده و اغراق مقدار قدیم
 او بود چون بنابر آن بعد
 افتادش هموار ساخنه بپوشید
 از با بدوش آرد و سبیل کمال
 بعضی از اسباب نیکو که اگر از
 این وقت راستنصل خانم شریف
 قطع و بیکریه آید با بی چنانچه
 بپوشید انبیه ر سافت بپوشید
 خواهد رفت مصلحت آنکه تنه آن
 درخت راستنصل خانم شریف
 اگر چه کمال اشکال است حضرت آن
 میبایستند جمله آن بر دوسه راه

حضرت خیر الشیخ علی الصلوة
 را بنیاده بر آن حضرت بنیاد
 است انداختند در تعلیم و
 عبادتخانه که از خشت و گچ
 بود که آن حضرت آنرا بنیاد
 بنیاد نهادند و چون حالتی
 بود که آن حضرت را از آن
 بنیاد نهادند و چون حالتی
 بود که آن حضرت را از آن

اگر مرکب کنند ممکن نیست تدبیرش جز آن نباشد که سر کرده تو پخانه را مامور فرمایند که نرگاو آن تو بیا
 جمع نموده بهر گونه تا مقام معلوم خواهد رسید بنقداد و یک نفر در آن وقت حاضر بودند ایشان
 مخاطب شده امر کردند که یاران بیایند و بدرگاه مجیب الدعوات مسامت نمایند که آن با
 گران بدون استعمال نرگاو آن تو پخانه حاکم وقت بحول و قوت الهی بمکان موصود برسد بعد
 اتمام دعا مولانا محمد اسماعیل شهید و مولوی عبدالحی و مولوی از جماعت بر آورده جانب چپ
 آن تنه که بسیار اقل از سر آن تنه بود استاد کردند و تمام گروه را بجانب سرش فرستادند و
 امر کردند که یکباره تکبیر گویند و غلطان غلطان تا بجایش رسند طرقت آنکه چند
 که آن گروه کثیر میخواستند که غلطانند خسته نشد حضرت ارشاد کردند که دست خود را بر زمین
 و حضرت مع هر سر رفیق دوسه قدم قهقری فرموده تکبیر گویند از هر دو دست شریف و صد
 نیت زور میکردند و دو دو سه سه گز روش میکرد یاران تعجب کنان خندان خندان
 بعضی الامیر ساینده که حضرت برای چه بهانه مارا در کمی آویزند و از ما بچکاران بیج
 میشود فقط زور جناب کافیت حضرت پاسخ میگفتند که زور کنید و غلطانید که این
 برکت شماست که معانیه میکنید ما همچون شما یان بنده خاکسار پروردگار هستیم کجای
 تنه درخت از نیم کرده راه تا بمنزل گاه همچنین ساینده و خلاق کشیز از برنا و پیر بهانه
 و استماع این کرامت کبیر و سبدم مجمع میگرددند و میدیدند و در آن وقت بر حضور فیض
 گنجو رحالت مجذوبانه طاری بود و بعد تعمیر خانه فیض کاشانه اساس مسجد کیسه تنصیر
 مکشیه علیه السلام صاحب رحمة الله و دیگر در وسط شهر برای بریل موافق سنت سنیه

بنیاد نهادند یعنی میشد
 دین عدد و آوان بفضل
 و ابیسان بجا بگویند بهر
 که بجا زود نمیدارد دیدند تقی
 اجمال و تثنی این مثال بین
 سواست که هر که را اشاره حق
 بجا نهاده یک رویه سیلاند

۲۰۹۷۶۵

انسان او را تا این زمان
 را که بنیاد این بنیاد
 ساخته اند که در فتنه
 که آن نکرده و بنده
 و این را بنیاد بنیاد
 بنیاد بنیاد بنیاد

از دست غدار حاصل نموده
حضرت از بیله در اندیشه
در قصبه موردان رسیدند
از دست غدار حاصل نموده
حضرت از بیله در اندیشه
در قصبه موردان رسیدند

اگر بفضل الله تعالی در امر جهاد و قتال با کفار مشغول شویم از حج مفروض که اصل اصول
دین است محروم و بی نصیب خواهیم ماند و جهاد که بنجله شاخهای اسلام است باصل میوه
و سادات نتوان کرد احوط و احسن به آنست که اول حج ادا سازیم و آنگاه جهاد و قتال
بر دایره بدرین عزم با مجرم چند نشو و طاع النور بنام ساکنان دہلی و پهلست و سهارنپور
شتمبر طلب ایشان بلخی آماج نگاشته و مولوی محمد اسماعیل مغفور و مولوی میرور
عبدالحی را که برای آوردن قبائل مامور بودند حواله نموده خصمت آن نواحی فرمودند و
چون این نامه سعادت شمامه یا الهامی آن بلدان بوساطت این مرسلان فائز گردید
آنها باغ و عقار و غیره املاک خود فروخته کلهم اجمعون بدار الخانات شاه جهان آباد
بخدست آن هر دو خلفای شادین حاضر گردیدند و هر یک عزایض خود را محتوی باقی
سعادت این خیرآل محصور اقدس و اعلی نگاشته فرستادند درین اثنا مکاتبات
الامالی کانپور و کوره جهان آباد و کجوه و فتح پور و قصبه دلمو بطلب آن امام بهام
بضراعت و التجار تمام فرستادند درینوقت مولف این رساله بقصد نصیر آباد بود و فرمان
سعادت عنوان بمضمون اینکه خود را از و دستاب بقاقله الملقن کن که اراده سفر کانپور
دارم و واجب است بطلک سعادت آکثر درین دور و سیر زده کرده است باید که بمحور وصول
این رقیه خیر صمیمه بلا توقف و تسویف روانه این نواحی شوی بمحور وصول صمیمه که است
شومل چون بخدست والا رسیدیم ارشاد فرمودند که بر تو واجب و متعمم است که بعد از
ناز فجر تا اشراق و بعد از آن تا عصر تا مغرب خود را از غفشی با سعادت و معذورند و اگر

شماره روز و وقت گذشته در این روز
کلی بسعادت بیست و هفت روز
از این تاریخ گذشته بیست و هفت روز
آمد و دست مقام فرمودند
انجام خطای بنمازیه بیست و هفت روز

امام اعظم سعادت شادین
حاصل نمودند از آنجا که
کرده بیض بر نشانی
و چنین خلق کشیدند
از شای تا بگور و بیست
نوده کاسیاب و بیاضی
نشدند بعد و مقام
فرموده در بلبه کانپور رسیدیم

بسیار از دست غدار
بسیار از دست غدار
بسیار از دست غدار
بسیار از دست غدار
بسیار از دست غدار

شسته نامند و با وجود این
 خردیاری که اوضاع حال بود
 اصدا و مطلقا از اجازت و حرکت
 زنجیرین هم از قیاس حال است
 سید و بانگ بلند گفتند
 و از زبان فیض جان لالی
 تکراری کمال شوق و وضوح
 حریان گریبان و خندان خندان

منذرو فرنگی بود که بشرف بیعت مستفیض گردید و مقداره و بفته هر روز ضیافت ایشان
 میکرد و خانه و مسجد و دوسه کوچه ها و غیره اسباب و املاک که در ملک خود داشت بنظر اشرف عالم
 گذرانید لیکن آنحضرت بعد بعد و جلد بسیار فرمودند که نذر شما قبول کردم از طرف من قبولی
 این مکان باشید و از خدمت آئینده ماور و نده با خصوصاً از اصحاب مایان و از خدمت
 مایان و ضیافت خود را تا ما بعد و راز به یکس در مع نباید نمود در ایام اقامت آنجانب
 عراض اهل کوثره و جهان آباد مع چند کسان برای طلب رسیدند آنحضرت عزم آن
 بلده نموده بقدم سینت لزوم خود آن شهر را رشک ارم ساختند و خلق کثیر را از بیعت
 خود بنواختند چون قصبه بمهاون از آنجا متصل بود و قاضی آن قصبه مع چند اهالی آنجا
 بخدمت رسیده و بسکرمیدان منسک گردیده برای قدم رنج فرمودن کمال حجت
 و لجاجت استدعی شدند آنحضرت حسب درخواست ایشان روانه قصبه مذکوره گردید
 و در مسجد قاضی سطور محل اقامت انگذند و جمیع ساکنان آن قصبه فیض بیعت گشتند
 ذکر و اوقات عجیبه یک از واردات عجیب معامله غریب در ایام اقامت این قصبه
 بود که روزی از روزها آنحضرت بعد ادا سه نماز فجر با مقتاد و یک نفر که سجد آینه این
 این رساله است همنا بر اقبه مشغول بودند و بنده بدون فاصله احدی متصل آن چشمه
 فیوضات جادداشت و تلاوت کلام مجید با استگلی می نمود می بیند که مشغول آنجناب نسبت
 اوقات سابق امر و زقریب چاشت که هیچگاه معمول نبود کشید و چون وظیفه تلاوت روز
 ما آخر رسیده بود و بنده مامور باشغولی که از ابتدای سفر بود از جا بجنبیده و متعیر و ال

می نشستند و قیاسی بود که در آن
 سید و بانگ بلند گفتند
 و از زبان فیض جان لالی
 تکراری کمال شوق و وضوح
 حریان گریبان و خندان خندان
 غایب سالان شده مبارک
 داده فرمودند که در روز یکشنبه
 و صد ساله ایست از عالم غیب گشتم
 فرمود که من ترا و اصحاب ترا افضل
 خود بنواختم و با سنگین بین بوده
 دهم که دست از غیب نمودار
 گردید و آن تمام مسجد را گرفته
 در جهت المادی داخل گشتند
 بعد از این از این بشارت
 فیض اشارت یک از اصحاب
 گفتند که بمبانی حاضرین را
 ملائمتی ملائمتی ملائمتی
 و فرمود که ملائمتی ملائمتی
 اصحاب بد و مغرور و بخت بزم
 بماندند تفاوت و جرات

چنانچه نام آن حضرت میشود و شما
 چنانچه اطفال و عیال خود را در دنیا
 بگذارید و از چنین مقصد غافل
 و غلبه بلیغ آنرا را خود را بپای
 عرض کردیم که بسبب وصول آن
 و بپوشش و بیجان در بای
 خندان خندان ایشان را در دوزخ
 کردی باور ما زنده است که در دوزخ

خداوند ابی ابن کعب تشریف آوردند و بعد سلام شربت دادند که ای ابن کعب مرده باد ترا که
 این در متعال مرا مرز مود که یا ابی ابن کعب و در قرآن کن ابی از ان حضرت پرسید که این حضرت
 این در متعال تصریحاً نام مرا گرفته است چنان رسول از شاد کردند آری ابی ابن کعب رضی الله تعالی
 عنه از غایت سرور و وفور سرور در گریه افتادند و چندان شادمانی دست داد که خون
 شادی برگ بود مصرع از کریمان کار یاد شوازیست به آدم بر اصل سواخ و نگارش
 حالات فیض سمات آنمندان که امات که چون مدت یکماه در خاد فیض آشیانه مقیم ماندند تو اهل
 اهل علی و نواحی آن با قبائل و عشائر مقدار د و صد و پهل کس از ذک و دوانا با اطفال
 و دزاری به نیت حج بجهنور و الار رسیدند و هر کس هر چه از قسم زاد راه همراه داشت پیش
 آنحضرت نهادند و قریب صد کس از نواح بریلی و دلمو و نصیر آباد و جالس و غیره مجتمع گردید
 بخدمت و الار رسیدند و قریب چهل کس از برادران آنجناب بعضی فرزند او و صید او و اکثری
 با قبائل و دزاری که به نیت بستند و والده ماجده جامع این رسالعه هر چهار پسر خود
 باز و اج و دزیت ایشان کلمه اجمعین رفیق و هم طریق گشتند و چون ابتدای این سفر
 وسیله الطفره در حینیکه آفتاب در برج سلطان که عبارت از ماه ساون است جادداشت
 قرار یافته بود و عزم آنحضرت از راه تری سمت مشرق بسندوستان که عبارت از
 ملک بنگاله است جازم و راسخ گردیده بود و روزی از روزهای بفرشت محالست مشرف
 گردیدیم و سلام کرده ششم که حضرت پرسیدند گویای طاعنم معیت داری عرض کردم
 که البته میدارم فرزند او و حیدر فرمودند که چون سه برادر شما با از و اج و اولاد مع والده

بر این صفت تقدیر اگر چنین است
 شنیدی که گمراخته بودیم
 سعادتمندان و در دوزخ
 سال خواب حج و عمره و زنا و اعمال
 تمام تو و مکتوب خواهد بود
 و شربت شهادت که جای اینج

و از مشرق تا مغرب و از شمال تا جنوب
 از غمناک و عیال و اشیاء
 و لوک و اطفال و غرض نمودم
 ناپدید است از زمین و نواحی
 مضمون آیت که می بیند رها

قاعاً صفاً صفاً تدری فیها عوجاً وکلاً امیاه چون کف دست مرئی میشود و بنا صله
 دو سه قدم در تمام زمین هزاران آبیار معین یک گود گود و گز ملو از آب زلال صافی بی کدورت
 مسانه میشود با تفتی از غیب که شخص او مرئی نمیشود و مره بعد اولی و کره بعد آخری
 سید هدسین که این زمین بر رو آب بسان کشتی است در قبضه ملک و خالق آن اگر
 خواهد غرق کند و اگر خواهد نگاه دارد و مضمون آیت کریمه و آیت لحد انا حلقنا
 خسرانهم فی الفلک المشحون سودی میسازد بشا بده این معامله غریب و ملاحظه
 این واقعه عجیب سر اسیم از خواب برخاستم و بجنور اقدس و الار سیده بعد از اسلام
 عرض کردم که انشاء الله تعالی بنده مع اهل و عیال رفیق این سفر بهایون بهر گونه
 خواهد شد جناب فیض آب خندان خندان و مسرور و فرحان دست شریف بردوش باین
 نجف نماده فرمودند که انکار آن روز و اقرار امر و زرا سبب و باعث چیست بنده
 خواب خود را عرض کرد و آنحضرت فرمودند که بر مچو شمایان اگر همچنین تا زبان ادب و موهبه
 نکرده شود رجوع براه راست هدایت متعذر و مشکل گردد و بدو توبه سفر کن حال الامر
 سلخ شوال المعظم سنه یک هزار و دصد و سی و هشت هجری بهیت چهار صد کس که اکثر از ایشان
 متاهل بودند از قصبه رای بریلی عبور در یکاسی نموده مقدار یکپاس بای تو دیع خدمت
 بیعت ابامالی بریلی و غیره موامان اطراف که باراد جمع شده بودند متوقف شدند و وقت دو کسبه
 خانسان سرکار دولتمدار که مولوی محمد یوسف بهر حرم بودند یکصد روپیه قدری زاید
 بر آمدند سیما لمجا بدین از دست شریف خود گرفته بفقرای رای بریلی و غیره محترقه

و لایحین هم پیوسته بعضی از
 ندای غصین بکند ترین
 مردمی داشتند اگر یک یک
 از آن قسم ذکر و دانات و دوازده
 و اطفال بجز اعداد در آن وقت
 بصواب است آنحضرت فرمودند
 که چه مضایقه دارد در این کس که خواهد

۶۳

بشمار داسور اشاره شریف
 حاضرین را بجهت شمار و آرد
 از جاب و سکس شیخ با بخت
 را به پیوند و شاد و فرحانان
 که عبارت از کما نیست از این
 جواب در آمد بعد از آنحضرت

از مولوی محمد یوسف خانی
 فرمودند که این وقت در کس
 مولوی صاحب بریلی خواهد
 و یکصد روپیه بفرستند
 شد مولوی صاحب بفرستند
 فرمودند که صاحب بفرستند
 فرستند روپیه این فایده را خواهد

دلوشند و از کنار راه در یک
 مذکور چون مقدار یکپاس بای
 علی آمدند و در باغی از دهن
 دوازده و در باغی از دهن
 دوازده و در باغی از دهن

[illegible]

مسلمانان مسافران راه
 بیت الله شریف محل کویقین
 در قصبه کور امانت داشتند
 برادر و معانی این گروه شکر
 یکدیگر و درین مدت که در قصبه
 چون جوق و جوق از قتل
 از قصبه بخت شریف رسیده

شناختند و بخدمت ایشان معروض داشتند که امر روز چهارم شکر بخجی است امیدوارم که پرده
 مہاجرت را بر ترفع ساخته بمعافه و مصافحه یکدیگر مغلوط و منبسط گردند و بساط مفارقت و
 مہانت بالکلیه در نور و ندامتانی یعنی جناب امام حسین علیہ السلام من رب الخائفین در
 جواب آنها ارشاد فرمودند بخجی ہم که شبستان خانہ امرا جناب فیض مآب حضرت امام حسن
 علیہ التحیۃ من رب ذوالسنن شمع قدم سہمت از دم خود بر شک خاور گردانند و ثواب قدیم
 این مصالحہ و معافہ و مصافحہ عاید حال آن مجمع کمال گردد چون حضرت جناب حسن
 مجتبی برین باجرا و قوت یافت از غایت پہلو و انبساط بدو تنخانہ امام ثانی شفاقتند و از غایت
 فرحت و سرور آن ثمرہ شجرہ ولایت و نبوت را در آغوش و کنار خود گرفته بوسہا پیشانی
 شریف ایشان داد و برایشان ثواب کہ در حق ایشان فرمودہ بودند زبان فیض ترجان
 تجسین و آفرین برکشاد ہر گاہ یکدین حکایت سراسر درایت آویزہ گوش آن ہر دو مشتقد
 سرا پا عقل و ہوش گشت علی سبیل التعمیل برخاستہ نقد رخصت از سید المہابدین حاصل کردہ
 بخانہ خود ہامرجعت نمودند چون حدت حرارت آفتاب اندکے کم گشت حضرت برخاستہ بجای
 قصبہ کور مع قافلہ روانہ گردیدند و بوقت شام در قصبہ کور رسیدند بعد از آغشائین
 خلقے کثیر کہ ایزد متعال در ولہامی ایشان تخم سعادت ازلی و ودیعت نمادہ بود نہال اعتقاد
 ثمرہ سعادت بار آورده بیعت جناب فیض مآب بہرہ یاب گردیدند پاسی از شب بگذشتہ
 بود کہ برادر کلان از انہاد و کسان کہ باستقبال شفاقتہ بودند سفرہ مہمانی تمام ابل قافلہ
 کہ مقدار چہار صد کس بودہ باشند چہیز روز و نیم برادر صغیر سعادت نیز بانی این مہمانان

از بیت انجباب انزہ باب
 یکشنبہ بخجی کہ بیت بخت شریف
 حج نمودہ و از ثبات می پیوستند
 بلکہ تقاضای غنیمت بخجی
 بلکہ بانصدر و بیہوش کردہ
 بودند صدر و بیہوش نیاز
 کہ ہر دست حضرت ایشان شدہ
 بود بلا حان دادہ بر کشتی
 نشستہ بخجی در وانی کشتی
 ت شش ظہر علی لاند قدیم
 ایشان بودند ہمہ چہیز
 ہفتی داشتند کہ از بخجی حاجت
 موضع و ہر ہمہ مسکن فیض مآب
 و اسباب مہمانی شریف از مدتی
 آمادہ کردہ ام از قدیم ہر روز
 از دم و بیہوش بخجی
 کلستان نہایت و درین اثناء
 ہادی الکریم قوت یاب
 بقول یغایت حضرت قول فرمودند
 ظہر علی سوارہ سبیل کلان
 قوت کہ از بخجی کردہ بودند

تین ریسہ حضرت ہنگام شام
 نمودہ قریب شام بجائی فرود آمدند
 کبوی آتشی دہم ناات شام
 غنی ریسہ حضرت ہنگام شام
 تین ریسہ حضرت ہنگام شام
 نمودہ قریب شام بجائی فرود آمدند
 کبوی آتشی دہم ناات شام
 غنی ریسہ حضرت ہنگام شام

گشتند و حضرت سوارہ کشتی گردیدہ قریب شام کہ دریا گنگ نہایت طغیانی داشت متصل بہ نماز
 و بعد ہمہ مذکور کار از انجا بکمان محرابیہ نیم کردہ بود از کشتیہا فرود آمدند و منزل گذریدند قریب
 پاس شب باز شیخ منظر علی مذکور مع چند محاندہ کہ ہر یک ہر از طعام گوناگون بودند بخدمت والا
 حاضر گردید طعام مذکور چندلن وافر بود کہ ہمہ کس سیدہ باقی ماندہ برای ناشتا آمادہ نہادند
 ہنگام صبح تا یک پاس روز کہ قریب دوسہ صد کس بجانہ شیخ مذکور بارادہ بیت مجموع شدہ
 بودند بقصد بیعت معقود گشتند بعدہ کشتی کشادہ چون متصل موضع ڈکڈ کی کشتیہا رسیدند
 شیخ محمد شہاب مع فرزند خود محمد کفاحہ را دیدند کہ برب دریای بکمال غریو و شور کشتیہا را طلب
 سیدار و ملاحان بوجہ اشارہ حضرت کشتیہا را بکنارہ کشیدند و ہر دو کسان یکشتی درآوردند
 و بعد از مصافحہ و معانقہ بعض رسانیدند کہ از بدتہا اسباب مہمانی حضور بکمال تسنا و تکرار
 آمادہ کردہ ایم و قریب دوسہ صد کس از حوالی اطراف آن موضع بعزم بیعت بکمان نیازمند اند
 دوسہ روز مکین اند و بہمانی ایشان شرف حاصل سکیم حضرت بر بستن کشتیہا حکم کردند
 مذکور فرود آمدند و اناث پردہ نشین در کشتی ماندند از چہار گہری روز کہ ماندہ بود تا
 قریب یک پاس شب شرف بیعت حاصل نمودند و چون در آن موضع چہو ترہ ما سے بیعت
 کہ عوام الناس اورا چہو ترہ امام حسین قرار دادہ بودند بسیار دیدند ہمہ را فراہم نمودہ از
 زبان فیض ترجمان نوعی غرور در رضا یح آویزہ گوش کسین و مین ساختند کہ از گوشہ
 کنار آن مجلس ماتم صادق بعوض آن ماتم کاذب برخاست و بہو وقت توبہ نعو جانمودہ
 بخانہای خود رفتہ بیلہا و کلندہا آوردہ استیصال و اندام در آن شبہ اگر یک آن

بخت طعام حکم دادند خداوند
 این کار ہم دہدند گشتند کلاہ
 دریا بجزایر کلاہ دہدند
 خطاب است طبع طعام چہن کلاہ
 خالی از تکلف نیست بکلام فیل

اقامت در بیابان
 علامہ ابان ہجکونہ در بیابان
 اقامت در بیابان
 علامہ ابان ہجکونہ در بیابان
 اقامت در بیابان
 علامہ ابان ہجکونہ در بیابان

روز چهارم بلوغ و حیض
روز پنجم از آن مقام از
بهار که پیرایه ساد و همای
فونش در تبار خود مارین
جادوانی اندوخته و با جمیع
سوز و زنیافت تمام خانه ساد
دوست روز بلادت به جواب
دو در سید زنیافت تا فایز سید

عصر در بلده بنابر شیخ
 اکثر از سر بیان دستفرد
 ایامی جای التماسیافت
 کجا منصفی غوا بگردید
 آفت در انتقام بر آستان
 از سنگان بطرف کجا
 رفته باراده سکوت

که باز از شرک و بدعت و نفاق ایشان رواجی داشت بسبب ظهور آفتاب مسکنت
 سنیه رونق و رواج ایشان رو بکساد نهاد و آن طریق مطلقاً محو و منی شده بود همین
 تقریر و دلپذیر را استقامت ساخته بخصولام الحمد شین فرستادند مضمون هفتاب همین که هر که
 چنین بگوید سزایش چیست چون استقامت بحضور والا رسید جوابش بدینگونه زیب
 تحریر یافت که از واصلان خدا این بدیع نباشد چرا که بفارقت و فوت ادنی سلمان
 زمین و آسمان میگردد چنانچه فحوائی آیت کریمه فصابت علیهم السماء و الا هن
 الا بیه نصر صریح قطعی است چون جواب با صواب و ندان شکن بجاسدان بدینگونه رسید
 از غایت خجالت چند روز آن راز را پنهان داشتند و آخر بموجب قول مشهور مصرع
 یار را یاری بود از یار یار اندیشه کن + این راز مخفی بر ملا گردید و آن تیره در ناز
 نادم و پشیمان شدند بالاخری بعد دوسه هفته از اله آباد منصفت فرموده بطی بکر روز
 چون آب دریا بنایت تیزی داشت در شهر مزاپور رخت اقامت انگندند شیخ
 عبداللطیف که از عمده تجاران هندوستان بودند و از مدت دو سال بشرف بیت
 مشرف شده دوسه روز در انتقام ضیافت کردند و قریب چهار هزار روپیه نذر
 گذاریدند و کم عزیمت حج بمیان بستانه بسلک صاحبان مسلک گشتند و در آثار
 اقامت آن مقام خلافت کثیر آن شهر و نواحی آن سمیت نموده از شرک و بدعات و غیره
 نائب و مجتنب گردیدند بعد از انقضای یک هفته متوجه بلده بنارس گردیده کشتیها
 و بچراگرده اقامت گزیدند و سه روز در آن مقام ماندند بطی بکر و زه قریب

نمودند چون شدت بزرگوار
 را خجالت بود بجز در دشت
 بستان با بانه ده شانزده روز
 بران علی بنی الی بار بچینیک
 بچینیک انجمن سکونت خوش
 ندان نکلید و در آثار اقامت
 انتقام بفضل رازق مقام
 اطعمه گوناگون هر روز و دو
 همتا دیو و میکند و او را
 احتیاج طعم طعام بنفشه
 استس بودک انگیزه موسوم
 به حیات النبی اکبر در شهر

دوسه سال بعد بیت حضرت
 مقفود بود و از در زیست از
 بمعلی انگیزه کرده بود
 بهنیافت شایسته پیش آمد
 و از شایزادگان بنام
 از آن ملک و بدعات توبه نمود
 نوده بیت نمودند و از آثار
 بفرستی بهادرین مقام

[illegible]

21

تغیظ نموده داد نیز چون میفتد
این نامه بنوشته احوال کلیه
سید بر ارقام لازم زده اگر چه
نزد احوال شایسته این بیرون
مال آویزه گوش سامعین بود
نوشته بوضوح بنحویست چنانکه
متذکرانیت ده دوازده سال
بویچ او متذکریت

وکیل کی بی بی بیچ
الاسوم مقررہ دم کار و عینت
یونیموال دیک فزوا در تمام
فادانگاری کا کہ از غرض حق
سما دل دیو کا بجا کربانت
از دیوی سناست بر بندگی
از دیوی این طیفکھدیو بدلت
از دیوی بادشاہی یاد غزلوار
از دیوی یاد شاہی یاد غزلوار

کما انتم من بیعت من
 شده بود جمع ما فرمود
 سوره حل و عقد است
 نموده بایست که فی الجمله
 بنفدرجت ازین بیان داده
 ارباب میداشت گفت ای کون
 عالی درجت ازین بیان
 رویاه عاقبت تباہ در خدمت
 بیعت بیعت نمودم امش نماند

را یارای گفتگوی نبود و از مدعی و مدعا علیه هر کس که غالب یا مغلوب گردد حق الوکالت ایشان
 بهرگونه بایشان میرسد بعد انقضای هر ماه انگریزی دو بار چشم خود مسانه کرده ام که از
 عدالت مبالغه خطیر بر فیل بار کرده گاهی سی هزار گاهی چهل هزار بایشان واصل
 میشد و قریب پانصد کس از طلباء و فقر از سرکار فیض آثار ایشان هر دو وقت طعام و
 بعدش ماه کسوت بلا تعرض سجد و کد می یافتند و هر ربه روی که عازم بیت الله الحرام
 یا بوطن مالوفه ازان مرجع فیض طلب میداشت بکشاده پیشانی و اسن آرزویش را اگران
 باریمانت که یکن با وجود این دولت و اقبال و این اهت و اجلال از عبادت
 منعم حقیقی و محسن تحقیقی همواره غافل و ذاهل نمیی بود که مزید بر آن تصور نباشد
 چون از کار عهده خود فراغت یافته بخانه میرسید با مورات خانگی که شخصی سپرده بود
 خود را بیکار و معطل داشته در شرب خمر و تماشای رقص و سحر و انگی بزنان پری پیکر مهوش
 مشغول و مصروف بودی مگر از وقت در و سعادت آمد و جناب عاقبت محمود روز را
 بخندش می بود و شبانه بهمان بلای آفت اندای که پنج شجره دین و ایمان میکند و عاقل
 را گونسار بد و زخم می افکند منمک و مشغول بود و دمام باندای خود میگفت که حیف شد
 که عشرت دنیوی که سم حیات اخروست این رویاه عاقبت تباہ را که مس محض است با وجود
 این اکثیر فیض تاثیر که سجد و جهد آلاان دستیاب میشود و محروم و ناکام میدارد چون
 دو هفته برین ماجر گذشت و قریب دو هزار کس از عماید و علما و غیره متوسلان ناظم
 آن مکان به بیعت آن سید عالیشان گوی سعادت ربوند روزی ندای خود را

و به نصایح و اندرز عشق از غم
 راست نمونیانند و خدا بگذارد
 بیخواب تو آب غم و تو باین
 سست و نمایند و بگویم
 اصغاریان کلام درخت باغ

چون باد بهاری که بگلستان
 گلخانه باران میخیزد
 نزل که ملک از آفتاب
 بود سید به بیعت صدراعظم
 آن مجلس کاشا بعد الحاح
 خدمت اگر کار از آن

منما نشیند غمخواران خادم
 بنابر گلشن نماند حضرت بجز
 شمع این سخن دست آن
 خطوبه که در دیار گاه آنکس
 بنجام که باز گویند یار زندی
 بوشار و تیار از نسب عالیشان
 گفت حضرت و بیاید از شاد
 که در کز و اباید و بیعت

ما بین این مجلس بایستند
 چون ایام غفلان جوانی
 در عرض نعل شمشیر کلانی
 و پیش و طغیانی بخت غبار
 می راجد نغمانی است شیشه
 غنچه بین با جگر انداخته شود
 که نفس می توانی بیهوده
 هزاران هزار عسل حصیان
 و زانم است و باعث و شایان

نماید و بعد از ابواب لهو و لعب بر سر خود بکشد باید هرگز مانع و مزاحم و متعرض نخواهم گشت لیکن شرط
 است که بمواجه و مشافه بنده گردد و پیرامون امورات شنیعه و رسمیات قبیحه نگردد و دیر دره ناکو
 خود را پیش من ندرد آن ندیم فهم این مژده را بجنور نشی رسانید با دوا و ان کلا و ز
 جمعه بود با بسیار شیرینی و نذر نظر آن عالیقدر گذرانید و بر بقیه بیعت شریف که عوده
 و تقای مراد و جهانی است گردن خود را زینت بخشید و آن حضرت بعد از تقای
 کلمات بیعت علی لاء الناس که مجمع هزاران کس بود با هنگ بلند دست آن از در
 گرفته فرمودند که شرطیکه فیما بین ما و شما دائر است از دایره آن پائیزون نه نهند
 بموجب بیت مشهور بیعت هر کس که زاندازه نند پای فرا تر بهستی است که پر دای
 بام ندارد بهستم چون این گوهر گر نایه را آویزه گوش خود کرد و طوفان گریه و زاری
 چنان جوش نمود که همه اهل مجلس در گریه افتادند و از بهوش رفت سید صاحب فی الفور
 آب طلبیده بردی چند کلمات طبیات و میدره بر چهره اش زدند که بهوش آمد و بعد از
 جواب داد که بنده ضعیف راجه یار که عمود و موثیق حضرت را که اقل اعظم از کوه
 مافوق است تحمل توانم شد مگر آنکه بهت عالی و دعا متعالی بدرقه این راه و دستگیر این سازه
 خوابد بود مصداق قول سعدی علیه الرحمه بهیت کسیکه استعانت بدر ویش برده اگر
 بر فریون زد و پیش برده بعد انجام این کلام سید عالی مقام هر دو دست حق پرست
 را برداشت و کلاه از سر نهاده و ثبوت این عهود و وفای این وعده با هزار ضراحت و
 التجا و بانواع سماجت و الحاح از رب الارباب خواستند و شاهد این وعده را جللیه

بی هیچ و نشسته و راه صاف
 دعوت و از جمع
 از گوشه کنار و از پشت
 سلطان غفلت خود این
 ضعیف را غلبه زبون سلطنت
 بعد از این
 نهاد و مضمون بیت جامی را
 مادی و دم شد خود فراده
 بیگانه از مازمان مامور
 کفنان و دفتر چهارده ساله
 نهاده با چند قرابه باده و دعا
 موضع و مقام بعد شام میا
 و بهود ساز و دغانه را از غم
 باز داد و در اختیار این
 اسرار از اخبار و باران
 طاعت باید که پیش قدم
 لاف نگوید و از خود
 کل نمود و چون از رفت
 در پیش من از رفت
 باید رفت زنده دار لاجرم
 ای که آفتاب و سیارگان

این عالم در شش باب
گنجینه گنجی بزرگ بار
بجای آمد و در روز و ماه
نمود که فیضیاب از و عطا
عبدالحی صاحب کبریا بدین کار
نزد آنموده که سلسلای
بند کبریا بختد و عالمی
و طایفه من المین بود که
مسلمانان یکشت بعد از روز
هجری بیستم و نهم

بمعرض تبیان آورد و بعد از آن گفت که بکدام رود که آب رویش بنجاک مذلت و غمار می رسد
شده در آن محفل عالی که محل مقصد اهل ایمانست رو آرم آنگس مبارکت نموده و بجا
گفت که اولیا رخداد و پیشوایان راه پداسطرح انوار نامتناهی و انحصار انحصار خلایق آلی
بستند اگر ارادت صادق و عزم توبه راسخ داری مضمون این رباعی را بدرقه خویش
نموده قدم جبارت بر کشار باغی

باز آوازها را آنچه هستی باز آ
ازین درگاه مادر که نومیدی نیست

گر کافر و گریخت پرستی باز آ
صد بار اگر تو به شکنجی باز آ

منشی مذکور بجز داصفا را این نوید فرحت جاوید از سر قدم ساخته بجلیل الاحاط گشت
بجز در و بر وی بآن شمائل نورانی لرزان و گریان بر پای حضرت افتاد حضرت
بر داشته در کنار گرفتند و تسلی و تسکینش داده به پهلوی خویش جادادند در مدت هفت
و عشره این خبر بهر خاص و عام منتشر گشت و ساکنین آن بلده عظیمه تادبت و راه هر
قرب هزار کن بشرن بیعت بهره یاب میگشتند رفته رفته چندان هجوم عوام و خواص
گردید که در شش پاس فراخ بجز نماز بیگانه دست نمیداد تا باکل و شرب چه رسد و چون
اجماع خلایق بر روز از احاد و عشرات بل از الوث کثیره متجاوز گشت مکانی وسیع
مستقل مکان آنحضرت بود آنرا از مردمان ملو و شیخون می ساختند و چون بر میگشت حضرت
بر دروازه تشریف ارزانی فرموده بخت بهشت دستار را او کرده بهر گوشه و کنار آن مکان
بدست باصین سپرده الفاظ بیعت مبارک را مانند الفاظ اذان آهنگ بلند تلقین میفرمودند

۷۵

تألیف برای خدمتگذاری
ایشان یقین بود و نزد
مسلمانان بنگاه که تاج اول
ایشان که پدر و مادر ایشان
سیکته بطریق اسلام باشد
و من بعد بهر زنی یا یونی
و هم و او می شود و از
نخستین خودی

یوسف یکه کرده می نشاندند
پناه به پناه کس ملایز مکان
باجه از اخذ بیعت صدو
شعین بودند که با عین
بیتد علاستدین بود عین
کلام شری را می بیند ازند
آورد و در اصداد و مطلقا
برضا مندی

بهمان شیوه از وی اندر نرفته
 کرد و غفلت در کار یکدیگر نهاد
 بهمان گونه در پیش او بود
 بهمان شیوه از وی اندر نرفته
 کرد و غفلت در کار یکدیگر نهاد
 بهمان گونه در پیش او بود

و احوال نکاح از زن و مرد تفنیش ساختند زنی که بی نکاح با مرد خود معامله زنان و شوهری
 داشت اگر در آن مجلس حاضر بودی سنت نکاح برایشان جاری میساختند و اگر از آنجا
 حاضر نبودی او را بتاکید تمام حاضر ساخته الفاظ نکاح را تلقین فرموده رخصت میدادند
 و اگر احضارش ممکن نبودی بتعقیق فرماید ما مورشدی که الآن بدون نکاح بمبستر نشوی
 و یتاق عمو و شدیده از وی گرفته رخصت میکردند حاصل قصه هر روز در دست
 شش پاس بر مردمان این قماش سنت سنیه نکاح جاری می بود و آخر امر در بلده
 عظیم آباد کلکته از سه محله متواتر و متوالی خبر رسیده که چون بالکین مستفیدین بیعت
 گشته بسکن و ماوای خود جا گرفتند بر رئیس متعین خود راجع ساخته صاف صاف باهنگ
 بلند میگفت که بر کس که از شما یان سیدالجهادین بیعت کرده باشند با من بگویند که هر سو
 برادری با وی جاری خواهم داشت و بهر نایبایی که ازین محل هدایت محروم خود را
 خواهد نمود او را بماند و و فرنگی خواهم انگاشت و احکام برادری یک قلم از وی مقطع
 خواهم نمود و هر شرط و حجت تمام است چه گویم و چه نویسم که بعد از سونح این سانج عجیب
 گونه هجوم در دایره آنحضرت شبانه روز همیا و موجود بود و که خامه بریده زبان از نو
 تفصیل این اخبار اگر چه اندک از بسیار و شتی نمونه از خبر دار باشد از چیز امکان بیرونست
 و در هر هفته چون سیدالجهادین مولانا عبدالحمی را که برای وعظ گفتن مقرر بودند روز
 ریشنبه و روز مبارک جمعه بعد فراغ نماز ظهر که اول وقت فراغ میشد تا نماز شام چنان
 شمع هدایت و ارشاد می افروختند که خلایق پروانه وار بران میسوختند ابیات را قلم میبردند

که بدست در شکر بیانی بود
 که بدست در شکر بیانی بود
 که بدست در شکر بیانی بود
 که بدست در شکر بیانی بود
 که بدست در شکر بیانی بود
 که بدست در شکر بیانی بود

۷۶
 گوشتی که بعد از آنکه
 جو کز بنی آمدند در کلام
 علیه الصلوٰه و علیہ السلام
 از بنی باز اسرار چنان
 از بنی باز اسرار چنان
 از بنی باز اسرار چنان

بهمان شیوه از وی اندر نرفته
 کرد و غفلت در کار یکدیگر نهاد
 بهمان گونه در پیش او بود
 بهمان شیوه از وی اندر نرفته
 کرد و غفلت در کار یکدیگر نهاد
 بهمان گونه در پیش او بود

تقریر شدہ ابیات
مولف

طریقہ فقیری کہ فقیرانہ نام و
بایں فقیرانہ نام و

کتابخانه آغا خان
کتابخانه آغا خان

بجانب و سخاوت و بزرگواری و آموختن

من بود آمد
من بود آمد

نیست چو که این درویش بعد یک دو سه روزی دیار عرب خواهد گردید ایشان جواب دادند
که آنرا این کس تا دامان قیامت زایل و معدوم نخواهد گردید بسبب اینکه جمیع ذرّه مسلمانان
با هم حدود و مواثیق بآنان غلاط و شداد مستحکم و مضبوط کردند که هر که دامن لب خود را باین
نجاست بیالاید جرمانه سنگین بعد گرفتن توبه بدادن طعام حسب حال و مقرر و مسلم
از دنیا بچراغ اهل محله عهد نامه از جمیع توابع و متبوعین خویش نویسانیده پیش خود میدارند
حاکم بعد صفاء این کلام بایشان گفت که هرگاه این درویش متوجه سفر مقصد خود خواهد
گردید بعد اطلاع از سواخ شهر و اخبار کیفیت مسلمانان در محصل شما تخفیف
البتّه پیش نهاد خاطر خواهد گردید و در ایام اقامت آن شهر جمیع همراهمیان آنحضرت که
از بریلی باراده جمعیّت اختیار کرده بودند مقصد و بجا که اس از زن و مرد و طفل
بمعرض شمار رسیده بودند دیگر خلایق بشمار که از نواحی آن بلده برای سبّت و ملاقات
میرسیدند و همانان و زرقای بالفین و گاهی متجاوزان از آن سبکشت بهیچگاه احتیاج
طبخ طعام در خاندان زبده الکرام نمیشد بلکه آنقدر طعام ضیافت از هر جانب می آمد
که از همانان فاضل مانده در خانهای جوار تقسیم می یافت و از باب احتیاج یکی برای
شادی و دختر و پسر خود و دیگری برای دفع فقر و ضلالت خود و کسی بر آبنای مسجد و جاده
هر چه هر کس طلب میکرد و امن امید خود پر کرده بمسکن خود معاودت مینمود و شیخ العظیم
ناجیه که در آن مدت بر فاق حضرت بود اکثر حکم بر اعطیه سالکین و محتاجین بر ایشان اجراء
می یافت میگفت که در مدت اقامت کلمته البتّه قریب ده هزار روپیه با ملین و غیره

ساخت این بود که در شهر
و فضکان بسیار فطرت را بیار
حضرت قدوة الابرار و مولود
مغرب که در اثنا و اقامت بکرات
بطنی از واقع و عجز و بیایی
از اندر و فرشته

66

سلطنت کی از غایت بنود کہ
دور مال د دولت ہم قدر
بود و ہما بخان و سلاطین
کہ در بلاد اطراف آن شہر
ساکن و متوطن بودند داد و ستد
زد و کاش سدا شد //

المفتاح از دست او مرو
دری یافتن ابیات
فلک فزون بفضول از سیر
از میان آن که دره بالای
بزمین رسید و من از ان
که گویند از بی از آسمان
بیشی خواب دیدی چو نیلوف
که کرده و پیش از وی چشم شد
سازند و او را

۱ جای فیض ببارد
 ۲ جای لای فیض
 ۳ جای لای فیض
 ۴ جای لای فیض
 ۵ جای لای فیض
 ۶ جای لای فیض
 ۷ جای لای فیض
 ۸ جای لای فیض
 ۹ جای لای فیض
 ۱۰ جای لای فیض

قصه کوتاه چون صبح دمید و از خورشید عالم تاب کفر و ظلمت یکسو گردید نزدیک صبح
 واک رفته بعضی سائیدم که مر از و دزد و سواری واک بگلکته باید رسانید آنشخص
 روز دوم بر واک نشسته در عرصه چهار روز فائز گلکته گردید و بحد و وصول و محفل
 خیر شمول رسیده بعد از اسلام نذر گزاشید بختیار بیائے آن زبده الاخیار انشا
 و طوفان گریه که یاد از طوفان نوح میداد و حضرت تسکین و تسلیش فرموده شر
 را تا دید در آغوش رحمت جاداده مالش پرسید ندان سعادت مند قصه خواب هر سر
 صواب خود را که هزاران هزار کس از خواب غفلت بیدار میساخت بکمال تفصیل و بیان
 بعضی تشریح و تبیان در آورد و بعد از آن حکم کلمه شهادت گردیده در جرکه اسلامی
 و زمره ایمانیان بکمال نشاط و انبساط درآمد و بعضی والا رسانید که هر چه احکام اسلام
 ضروری و لایسی باشد اجرایی آن بر بنده دریغ ندارد و حضرت همانوقت مزین
 خاتون را طلب داشته صلاح چهره او بطور اسلامیان ساختند بعد مختون نموده در
 زمره مختونان جاداده و دوسه خادم برای خدمتش بگماشتند چون جراحت خفته بصحت
 انجامید لباس فاخره ملبس ساخته بجنور والا آوردند و بشرف بیعت مشرف گردیده بر و
 دوسه روز نقد رخصت از حضرت بکف گرفته باز بسبیل علی اک مازم دیار خود گشت بهیات

چون خزان آمد ز شهر خویشستن	چون بهاران شد سوی آن انجمن
بود ناری طرفه نورانی شده	صدر آرایه سلمانی شده
گلشن آمد چو گلشن باز گشت	بود بیگانه ز اهل راز گشت

۱ جای لای فیض
 ۲ جای لای فیض
 ۳ جای لای فیض
 ۴ جای لای فیض
 ۵ جای لای فیض
 ۶ جای لای فیض
 ۷ جای لای فیض
 ۸ جای لای فیض
 ۹ جای لای فیض
 ۱۰ جای لای فیض

پیش از آنکه بیست و سه سال
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری

در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری

در کنگار گریه و زاری در کنگار گریه و زاری در کنگار گریه و زاری	در کنگار گریه و زاری در کنگار گریه و زاری در کنگار گریه و زاری

در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری

در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری

در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری
 در کنگار گریه و زاری

پیشانی می یابند و بر کلاه
 تاجی و در میان آن
 صحنه کلی باشد
 او از آن اول خود نداده و می باشد
 کوه از آن آنکان قطعه بار
 به دوین خود که از مردمان
 به نشان پوشیده است
 پیدا کنند و سلیمان آقا به خود دارد
 و چه آنکه زاید الوصف از
 دیگران که در دست زجای باشند
 لیکن سبزه زان ایشان بر
 زمین کشته در کوه و باران اند
 و چون زمین شریفین را می باشد
 شرف و تعظیم آنگاه خادم بود
 ندارد برای امور آن فرود

زیمن آن جسارت که کردم متو
 علی بعد ازین نه زباز انجام
 سیامرزم از لطف اے نیک خو
 که کردیم ختم سخن و اسلام
 بعد گذشتن دوسه ساعت بخومی لنگه برداشته و پرده ها گذاشته مرکب را سردادند
 و آنحضرت جمیع اهل مرکب را یکجا فرموده دعای حزب البحر را سه بار تلاوت کردند و بعد
 از آن کمال تضرع و زاری برای حفظ جان و مال ملک شتی بل برای ایامی جمیع
 بدرگاه باری سئلت نمودند و بوقت دعا و تائین ایامی کشتی عجب حالت بر حضرت
 طاری و ساری بود که گویا هر کس از گوش جان نوا می فاستجبنا می شنود و چون
 رویت زمین متعذر و مشکل گشت بحکم آنحضرت هر کسی بجای و آرامگاه خویش قرار گرفت
 و مرکب مذکور لیلاً و نهاراً در جریان بود تا آنکه در جزیر کلی کوٹ که منجمله جزایر ملیک است
 لنگه کردند و ناخدا با کثر توابعین خویش قریب نصف رفقای خود از مرکب فرود آمدند
 در کلی کوٹ فرو گشتند احوال ملیک را حکویم و چه نویسم که معاملات و رسمیات آن
 مکان عجوبه روزگار و مخالف عادات جمیع بلاد و امصار است چنانچه شمه از آن بنوک
 خاصه بطریق اجمال می سپارم و انمود می از آن درین صفحه قوطاس می نگارم چون
 آن بلاد متصل خط استوا واقع گشته گرمی مفرط در آن مقام طاری و ساریست و ادب و
 و سردی بجز نام بگوش ایشان نرسیده بنود آن مقام چهر زن و چه مرد همه عریان می باشند
 حتی که دختران ناگفته اتاری از جامه خود ندارند و بر سینه محض میگردند و باید روی و بدن
 و مادر خود در دوکانهای و محله های خویش می نشینند و دور سیر محلات و بازار کشان

۱۶
 خود باز اسب گردانند و بنابر
 بچکان در سبزه جان
 میشود نام کسی که
 شایع المنسوب اند چون
 کناره جازات برسان
 بلکه غلبه است بجز در دو جهان
 زنانه در یاب از آن یا
 می باشد از آنرا صاحب کلک
 بوجود است که این سبزه
 با روی قند کلک خود در بندید
 سبزه که اینها از آن شایع
 سبزه که اینها از آن شایع

اینست خدمت پیش آیند
 و درین ملک شتر نیلان
 بجایست که هیچ خان نیست
 که صاحب واکسده ندانند
 خدشهای صاحب خود بیان
 خدشکارانسان میکنند گاهی
 نیز شری بنمایند و گاهی با
 از دریا جای از چشم خورشید

نصف مهر مقرر فی الفور بدست قاضی سپرده بانکوه خویش بخانه زن خود میرود و
 چون منادی صاحب جهاز قبل روانگی برکبان جهاز میرسد آن بنکوه طلاع یافته
 شوی خود را باز نزد قاضی حاضر میازد قاضی از وی می پرسد که تو بعد یکدور
 جهاز نشسته را ہی منزل مقصود خود خواهی گشت باقی مهر با خرج ایام مدت آنیک
 بیار و عورت خود را سه طلاق بده و اگر طلاق منظور نیست خرج دو نیم سال بوی
 بسپار چون درین مدت نخواهی رسید طلاق معلقه را شرط کن اگر بعد دو نیم سال
 نخواهی آمد هر گونه بوی طلاق معلقه نخواهد افتاد و چون آن بنده مضطرب جهاز
 چین و روم و هندوستان و اکثر بلاد است اکثر کسان آنجا آمده بخرج صد و دو صد
 روپیه زن صاحب جمال بقصد آورده آمدنی که جهاز ایشان برکنار با آن
 دیار برای خرید و فروخت میماند بوجه شرعی معاشرت می نمایند و چون جهاز روانه
 میشود زری که برک لازم باشد بزن بنکوه سپرده طلاق میدهند ازین باعث
 و سه سال اولاد بسیار از ذکور و اناث متولد میشوند و چون بحد بلوغ و جوانی
 میرسند و از پدر خود مطلقا خبر ندارند نسبت خود بطرن مادری نمایند همین جهت
 است که ایشان را با پلاسیگویند یعنی بچه دار و مساجد آن شهر با کمال رونق و ضیافت
 مسجدی که در و حوض نباشد و فروش مکلف و فالو سهامی نیاجی
 و قندیلهای خفان با انواع صنعتها ساخته در سقفهای مسجد آویخته اند و
 اگر احیاناً در آن مسجد سافری فروکش گردد غنیمت بارده و نعم وارده انگاشته

دیدم که صاحب خان دیویش
 حاله پیش خود کرد و دیویش
 هر جا آمد و دو باکت خود پیش
 حکام را در چشم که بدو بار
 نشسته و نیلان از جگر او
 خفته آرزو
 ۸۳۳
 بمالیده تمام روز درین
 خدمت بسر برده و این
 درین ملک مدام دوازده ماه
 بمیم سرود قشقی از اقسام
 ایندیر نیلاید اینست و چون
 بچشم میسازد و او را با خود
 و او تالش بزمین اندازند
 بعد در یکد و ساعت بزور
 سیاه و دان سوراخ آرد
 از آن آید و او از کنای و
 میکند و آن بدو را با هم
 بنده آن جوانی مانند
 و آن در خنای این بده و آن
 دکان قشمت بزمین
 بلاد قشمت بزمین
 و آن سال بود که

اینکه در این سال میانده درخت خشک میگردد و کیفیت ثمر آوری
 این درختها با انواع شتی مقرر و معمول است یکدخت شکوفه وار و دوم نیم رسیده
 و سوم میوه بایش تمامی و کمالیت رسیده مالک خود را بر غور دار میدارد و برگ تنبول
 و شالی اقسام و انواع برنج یاد آور از نعمت جنت نعیم است و کثرت موز که عبارت
 از کیده است زیاده تر از خس و فاشاک شبانه روز فیلمان میخورند و چون جنگل تهر
 متصل آن بلده است فراخی بهرزم بلکه وجود چوبها که بکار عمارت آید بخوبی بهم میرسد
 و در هر خانه ده دوازده دخت فلفل سیاه چنانچه در ملک مادرخت بقولات بنحانها
 میباشند در نجاست بعد دوسه روز یکد و سه آثار فراهم میکنند و دخت آن شلخوار
 نیست بلکه ذی تخم است و فروعات هیل سپید بسیار است و نازجیل و فوفل بسیار است
 و فرزندان فراوان است برای خریداری همین اشیاء جاز ما درین بند میرسند و زبان
 این ملک بجهت آنکه با سنگل میب اتصال دارد و سنگلیدی است که هلا و مطلقا نفهم
 نمی آید و بدون ترجمان کار و ای نیست مقدار دو هفته کثری کم یا زیاده اتفاق
 اقامت افتاد بعد از آن بر جاز نشسته بطرف حجاز روانه گردیدیم و چون از
 دوازده لمبار که هر یک از آنها بنادر دریا شوراند قطع نموده در جزیره سیلان که
 مر و اید سیلانی از اینجا برسد و این جزیره وسیع و فعیج واقع شده و دار السلطنت
 این جزیره سنگلید است و مبطل آدم علی السلام همین مکان است بر جیل نوب
 که ارتفاع آن از جمیع جبال ارض ارفع و اعلی است و از زمان پاستانی زنجیری عظیم نشا

نموده اند و بر آن زیارت قدم آدم
 علیه السلام سیاحت کرده اند
 و در آن جزیره جمیع نعمت
 و زاد و نمونه عظمه آمده

۸۴

بالای آن کوه و در میان
 و در سنگاه آدم علیه السلام
 اول در کثرت ناز و انبیا
 و از جبهه استغفار میکنند
 و از جبهه آن مکان
 از او و آن چنان
 رسیده و قطع پا چنان

این قدم مبارک کشیده آورده
 است و بر باد فرو نموده
 عبد الرحمن سپیده هر یک
 زیارت دارد و در میان
 چندی شیدان است که در آن
 مکان بسیار طاری اند
 و چون از آن قدم و در میان
 بسیار خفا خواسته اگر کسی

از صفت یک عالمه آن که در این عالم است
بمنزه بهر ای آن آفتاب
بدان بهر آن باد و بهر آن شبنم
به آن بهر آن گلشن و بهر آن گل
فراست می از دهنش می آید
شایسته سحر و جادو است

ماہمہ ہوا۔ بدون آئیم
زبان ہمیں جھینش باکوں آئیم
شہر عدن بود از ان جا گاہ
دو ریضہ در دوسہ پیل راہ
نوسم گاہ وہاں پر ز تاب

۸۶
بود به پیروی ما از آفتاب
کردی شنگی که باد سیموم
بود در آن دشت باذن مجوم
سایه چو غنچه از جهان پاک بود
ای نه خود چو چرخ آلود بود
که در پیش

پہلے سے ہی باقی تھیں۔

نزدید چون متصل بان انگاره شتاب رسید بعبایت آلمی از سر متول برخاست و جانشان
روانه گشت و چهار از اندرون آب برآمده بدستور قدیم روانه گردید بعد دوسه
روز در جزیره آرمینی رسیدیم و احاطه این جزیره بینا و شمالا و شرقا و غربا باز
از یک نیم میل نخواهد بود ساکنین آن مکان مومنین شافعی المذهب اند مسجد زیاده
غریب بنا کرده اند و با قاست الصلوة خمسہ آن مکان را زنده میدارند و زوایا بزرگسالان
در طوم نعل بسیار بنظر می آید لیکن در آب و اگر انسانی نزدیک ایشان میرود و انداختنی
و در سبب رونق اهل این جزیره گیاههای است که در اینجا میروید آنرا بریده و نرم
ساخته ریمان طیار میکنند و بعد دوسه ماه اهل جزایر اینجا رسیده ریمان مذکور را عطر
عده و پارچه و روغن زرد و سیاه و دیگر حوائج انسانی میفروشند هر کس یک شب اتفاق مبت
بکناره آن جزیره افتاد و سجده از انجا روانه گشتیم و بعد از سه پاس بجزیره عقیدتی رسیدیم
این جزیره هم شباهه جزیره مذکور بود مقدار یک پاس در اینجا توقف نموده روانه شدیم
بعد سیر دوسه روز جزیره سقوطه را که صبر سقوطی از اینجا میخیزد بنظر درآمده و بجزیره
از اینجا با آخر انجا رسید و از جزیره سقوطه بحر عرب آغاز میشود چون در جزیره مذکوره
اقامت را اتفاق نیفتاد و روار و زوده در بندر عدن رسیدیم و از کشتی فرود آمدیم
در بندر سطور اقامت گزیدیم و ماجرای غریب و واقع عجیب در اینجا رو داده چنانچه
لیفتیش برشته نظر انتظام می بخشد و آن اینست - حکایت عدن

لشقی سید بعد ان چون رسید متصل ساحل او آرمید

جست و خیز سبب دایود
سایه میساید مادور بود
پایه خود نشدند شمشیر
آب در آن غم صدمی بماند

چرخ آفتاب زمین آب برین
آب و فغان از غمده نایاب بود
سید مملکت سبب و مر جان
اگر گشت مخاطب یک از غیر مان

۷۷
الم آن شهر و یقیناً او
بلگفتند که این باجرا
فست ز افضل خدا بر شما
مندان این مدو غیب بود
که هر حق بشمارد و نمود
به چنین ششم و این بابان
ست درین شهر عیان مندان
باز از ان ملک

گفت پئے مادوسه اشتره بيار
گفت که جای شتران زين محل
گر بر دم قوت پايم کجاست
چونکه شنيدند رفيقان چنين
مضطرب و گريه کنان زار زار
دست بردن آرد که وقت دعاست
گفت پناه من وتان داوړ است
او همه می بيند و دانند مرا
ليک بخوانند درين اضطراب
کس عدو خود نه بپايان رساند
گفت نگه کن تو به پايان کوه
باد و شتر بان بگفت شان چهار
چشم خود آنسو همه می دوختند
چونکه رسيدند همه اشتران
کين شتران گر بکرايه دهي
گفت يکے بهر کرايه دهم
يا فتم آن اشتر و گشتم سوار

تعمیراتی زوڑنہ ۱۵ اؤونہ
مملک شریعی اوقاف
خاصہ بنوایہ

مشغول شوند و مرد و زن و پسر و دختر اگر چه جوان باشد در مالش ابدانها یکدگر بی هم
و باک مبادرت بینمایند چون جناب سید المجاهدین تا یکده فتنه این معامله از اهل شهر معائنه نمودند
بیتاب گردیده با مولانا عبدالحی و مولانا محمد اسمعیل شهید پیش قاضی عصر رسیده استغاثه ازین
امر شریعه که از اهل غلخانه صدقوی یافت نمودند و در همین مجلس قضا مولانا محمد اسمعیل آن
چنان مو عظمت و تذکیر عبارت قلیل که معنیش کثیر بود به عرض بیان آوردند که سادگان
را در سجور شر مساری غرق ساختند قاضی بعد شنیدن وعظ گردید و بخدمت حضرت
عرض کرد که این امر شریعه را البته ما حرام میدانیم اما حکم مادرین شهر با متناعین این امر قائل
نیست انصب اولی آنکه صاحب همراه ما ناما مکان و دوله که حاکم و رئیس این شهر است
تشریف فرما شوند که شاید متفاح این فضل متوجه جناب ستیاب گردد و عرض که هر چه
کس در کپهری حاکم شهر رسیده قاضی استغاثه این امر بکمال آب و تاب از طرف سید عالمجناب
بخدمت صدق آن مجلس که حاکم شهر بود و در باب امتناع ازین امر شریع بسیار استبداد نمود
مبالغه کرد حاکم شهر قاضی گفت که ازین سید بکمال ساجت و لجاجت از طرفم مرصدا رند
که این رسم ستمره که از قدیم الایام درین شهر موسوم است امتناع آن از من معتذر است
از بلوای غامیان میترسم بهر گونه بسا سخا ط حضرت که همان عزیز نماید تا مقده و در
اجرای آن قصور نخواهم ورزید صاحب تشریف بخانه خود بر بند بامدادان بکرا ایضا و عدد
خود قاضی و دو کتوال را اطلب داشته امور ساخت که دو منادی در تمام شهر بگردانند که احدی
تا قیام قافله هندوستانی که راس رئیس آن سید عالمی مقدار است بیچکس در نهنگا

دادند که آنها را بکارش
 در آن وقت از آن روزی
 نشاند و در آنجا جماعت کردند
 ایستادند از آن نخلی
 به او انداخت که بعد از این
 هم کردید و از آنجا
 اجابت رسید و از آنجا
 باز رسید چون خدمت از آن
 حالت اتفاق دست داد
 باز رسید و در آنجا
 از آن روزی مشغول و مشغول
 بعد از آنکه در آنجا
 دادند که باریان پیغمبر
 کیت تمام حاصل شده بود
 بنظره آمدند تا آنکه در آنجا

سید المجاهدین عرض نمود که جناب تمام قافلہ خود را طلب داشته ام و فرمایند که غسل نمود و احکام
 عمده بنده ابیات مولف

چند خسی زود تر سیدار شو مرده شو و آنکه گفن پوش و سیا شو ملک اکنون ز شیطانی گذر چون حسد چون بعض و بگو بوسنی تا رضای حق ترا آید بکف نعره لبیک زن مرد خدا به هست ایزد را درین جم بسند هست بر شیطان چو شمشیر و شان همچنین چون فاسخ آئی از زمان نعره لبیک زن ایدلستان	وقت احرام ست بان هشیار شو عزم بیت الله اگر باشد ترا از همه لذات نفسانی گذر دور کن از خویش اخلاق دنی خشم و شهوت را ز خود کن بظن غسل کن احرام پوش و لبکشا نعره لبیک از بانگ بلند بانگ لبیک از لب احرامیان در صبح و در مساعی سرفراز همچنین وقت لقای دستان

آنحضرت همه کبر و صغیر را بر همین سطح جهاز جمع ساخته بعضی مشغول گشتند بعد فراغ از
 غسل چادر احرام کسان عبارتست از چادر و تهنید که تا نیم ساق باشد پوشیده پیش جماعت
 گشته بر و دوست را بلند نموده اول به ثنای الهی و سپاس از تنهایی نوعی گلریز
 گشتند که ببلبلان افلاک بترانه تحمید و آفرین لبریز گردیدند بده اسپ بکپای عجز و
 نیاز در فضای بیداری زاری و انکساری که اقصای اغایت خاکساری بود چنان جولان

آن جهاز زود آمد و در شهر
 بجا آمد و بپوشید و در آنجا
 آن جهاز زود آمد و در شهر
 بجا آمد و بپوشید و در آنجا
 آن جهاز زود آمد و در شهر
 بجا آمد و بپوشید و در آنجا

بیت پاینده کنون یا نشتر
 نعمت آیدند کنون یا نشتر
 زاری غمخواران عجب گریه
 زاری غمخواران عجب گریه
 بربین ای زاری غمخواران
 بربین ای زاری غمخواران
 بربین ای زاری غمخواران
 بربین ای زاری غمخواران

راهی گردیدند بوقت صبح در تریه جده فروکش گردیدند تمام روز در اینجا مقیم ماندیم
 گاهان بر محل نشسته در مقام حدید بمیه که در شان آن نزول آینه کریمه لقد اضری
 الله عن المومنین اذ یبایعونک تحت الشجرة فعلم ما فی قلوبهم فانزل
 السکینة علیهم واثابهم فتحا قریبا وصفا هم کثیرة الاية در سورة فتحا دارد
 شده رسیده در اینجا امام المجهادین با جمیع یاران بدعا مشغول گشتند و بر آفرینش جمیع
 قافله کمال التهاج و تضرع و خشوع بجناب و اسباب العطیات مسلت فرمودند باز از اینجا
 روانه شده بوقت نماز صبحی داخل حرم محترم که عبارت از سجده محرام است گردیدند و بجز
 رویت کعبه معظمه ادا الله لما شرفنا و تعظیما عجب گونه حالت برشتا قان جمال بالکمال آن
 بیت ذوالجلال طاری و ساری گشت که قلم بریده زبان بنوشتن اندک از بسیار روشنی
 نمونه از مژدار جگر چاک و قاصر است حاصل مقصود بپای آن مقام ذی الاحترام ماحصه
 دراز در مشاجات بجناب قاضی الحاجات هر کس از روی دل بخواست و از کثرت
 بجای وزاری و ابتغال و بقراری یا رای حرف زدن نداشت و آن امام مجاهد بگویند
 کرده آیین آیین میگفتند و گوهر مضمون این ابیات بآیه یدیه می شقتم ابیات

شکر که تا کعبه رسیدم کنون	نقمة ز خوانشن بخشیدم کنون
محنت ما جمله سپایان رسید	این دل شتاق کنون آرزید
بیت خدا گشت چو ما را مکان	ماه مه یهسان و خدا میزبان
سفره نعمت پی ما برکشاد	جمله مرادم بر ما نهاد

بجای اصرار و دربار و درین مکان
 بالنبیان رسید به چشم
 بین با جمیع جبین تاش
 مدیده راست سبکباز
 بنمایان موسم زلال بند بجزایان
 بیایم غنیمت یافت نموده

دو رکعت نماز طواف مقام
 ای کایم علیه السلام او شرف
 از مسجد الحرام از ده باب الصفا
 برون شده و در فضا صفاد
 مرده داخل گردیدیم و بهشت
 بار در یکد صفا دم دهیم
 و مهلبین در یکین یکال شرف

دخفوع سعی نمود و بی امام
 لایق شوا اسافه دای بدو کلام
 لب الابرار بکشم نظار زهدا
 بفتح تا من آن امام الیلین
 بنزوده اعلی پسین می
 دایندم و دنا فاسخینا
 از کوشش دل می کشیدیم ابیده
 بعضی خلق که عبارت از

فان زاد اصلوه في الجلبه في ثلثه
والثمنين فان لم يلبس
الامر والده مولانا محمد
شعير رحمة الله تعالى
تمن بطون بمصير وخطبه

محمد القادر
مجانہ نقیض شایانہ غور و تحقیق
از رانی و غور

او را اینش موالی خان
 بیت از ناله خاندان شکستند
 سخت استنکاف و ننگ بپوشید
 آن شهید نام دار شهید
 چون شنیدی این کلام پند
 میروی در خموشی بهمان
 گاهی خدا این عقده آری

ظهور یافت چنانچه این حکایت منظومه ازان خبر میدهد حکایت

آم اسمعیل مولانا شهید
 حج عمره کرد باناش آرام یافت
 بعد چندین روز او بیمار شد
 در کسوف آمد چو آن بدر منیر
 جلگی ندبیر با انگشتند
 آن معاصین و سفوف و آن شراب
 از حیانش چو نکه مایوس آمدند
 بود مولانا شهید ارجمند
 شب نحقی روز ناسودی همین
 بود آن ستوره محمد و مر
 داشتی بیعتش انکار با +
 فوش بود آن نیش می پنداشتی
 بار باز و گفت مولانا شهید
 خیز بیعت کن بخور نماه او
 تیره گشتی مادرش چون این کلام
 باز گفتی کای پسر زینسان گلو

همسره سید چو در مکه رسید
 صید مقصد یک بیک در دام یافت
 طاقش شد طاق و بین با چار شد
 چاره کردندش طبیبان کثیر
 از هنر صد رنگ رنگین ریختند
 بود در حقش بلن زه نزاب
 جسد مالان دست افسوس آمدند
 روز و شب در خدمت او پایبند
 همچو ماه از غم بفرسودی همین
 از نعیم سیدم محمد و مر
 مینمود این گل بچشمش خار با
 نور بود آن نار می انگاشتی
 مادر این طرفه خوان از حق رسید
 هر که نخورد آه برو که داد
 گوش کردی زان شهید نیکام
 کس غلام خود نسا زد پیشرو

او را اسمعیل مولانا
 بپوشید نام دار شهید
 آن شهید نام دار شهید
 چون شنیدی این کلام پند
 میروی در خموشی بهمان
 گاهی خدا این عقده آری
 او را اسمعیل مولانا
 بپوشید نام دار شهید
 آن شهید نام دار شهید
 چون شنیدی این کلام پند
 میروی در خموشی بهمان
 گاهی خدا این عقده آری

او را اسمعیل مولانا
 بپوشید نام دار شهید
 آن شهید نام دار شهید
 چون شنیدی این کلام پند
 میروی در خموشی بهمان
 گاهی خدا این عقده آری

و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان

این ابیات گوش افغانی دادانی رسانید ابیات

فلک که همچو گوی آمد بلاش طر نه چو گلن شد	بلال عید قربان بزرگ بنگر نمایان شد
پدیدار آمد وزان مشکلات خلق آسنان شد	تو گوئی ناخن تقدیر بهر حل مشکما
رسید از پس یک هفته بهر حج پویان شد	سبارک باد بر آنکس که در بیت احرام
که یک عالم رسید و برگناه خویش گریان شد	تو در عرفات شومیدان محشر اتمکاز
چو خلعتی بر ارحم از بر اغلاص گویان شد	ندای فاسنجبنا رسید در گوش ابل
گر زبان بود ملعون بر زبان آفتاب خیزان شد	ز زخم تیر لبیک آن زمان که حاجیان
در آنجا مقصد دل یافتی کارت بساان شد	لطیف سید احمد اعلی آخر رسیدستی

روز ششم ذیحجه که یوم الترویض گویند خطیب در مسجد الحرام که امیر حاج از جابر سلطان
 روم خلده اند ملک و سلطانه با قافله شام و مصر و روم آمده بود و کمال فصاحت و بلاغت
 بر منبر مسجد الحرام جفون خلائق که قریب یک لکمه آدم در آنجا مجتمع شده بودند مثل برناسک
 حج خوانده آویزه گوش خاص عام گردانیده من بعد فراغ نماز عصر اهل مکه و غیره بیوت
 خود را مقفل گردانیده حواله بدویان که از طرف پادشاه که عبارت از نائب سلطنت
 نموده که دمه روانه نمائند کسی وقت مغرب و کسی بعد آن در آن شهر که است بهر
 منزل ساختند و مناسبت شهریت ملوک و مشون از عمارات عالیه و اسوان متعالیه که
 در وسط آن شهر مسجد حنیف که بسیار کبیر و وسیع است بر قبر آدم علیه السلام واقع شده
 و در میان مسجد گنبدیت که در ضمن آن بر پاست که مصلا پیغمبر است صلی الله علیه

۹۵

و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان

و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان
 و از آن صاحب دین و سلطان

عبادای قزاقی در جنگ با روسان
 پیچیده جنگی و فتنه و فساد
 در میان و اقوام و اصحاب
 یکجور چون شهاب ثاقب
 بیت الله العظیم و سعی بین
 الصفا والموده شادانه و این
 سعادتی عظمی ریافته با این

برای خود و حاضرین و غائبین که بایشان دست اراده داده بود و سودی فرمودند
 و یکی از کرامت آن پیشوای اهل هدایت که از ان تاریخ تا اینوقت ظاهر و باهر است آن بود
 که با سایر یهودی علم این دعا تا فوق السما رفیع ساختند که اینچند این بنده عاجز مستمند
 با قافله نیازمندان که بمحض انضال بهمال تو باین عطیه مرضیه بی روی ریاضت
 و مبارهی گردیده و باین سعادت عظمی رسیده بهچکس اینهارا بدینا لقب بلقب حاجی
 نثار و در عرصات قیامت اینهارا جز تو کسی ننواز دست و چند سال برین
 ماجرا متقاضی گشته که احدی باین لقب از حاضرین آن جماعت مشهور و معروف نگزیده
 امید قوی است که ادعیه دیگر همچنین بموقف اجابت رسیده باشد و چون امیر حاج
 آقا ب از نامه تیز رفتار فلک دوار فرود آمده ندای حج مبارک بگوش بیکد گرمی
 رسانیدند و هر یک بکمال سرعت و ثباتی روانه مزدلفه که اورا مشعر الحرام میگویند
 و از عزرات سه گروه طرف مکرمه است شدند و بهر شب تا یک در تمام جمیع
 گشته نماز مغربین ادا ساخته و بستر کا خود با آرامیدند و چون صبح صادق صادق دیدند
 همها از خواب سر بر آوردند نماز صبح ادا نموده خطیب خطبه شمل بر جد خدا و ذوالجلال
 و نفعت رسول با کمال صلی الله علیه و آله و اصحابه و سلم و کیفیت قربانی با شرح و
 بسط تمام و غیره مناسک بیا موقتند اکثر خلایق عوام الناس بمجر و طلوع نیز اعظم متوجه
 مناسک شدند و خواص اهل علم بعد جماعت خطبه بگرای آنظر گردیدند و نماز اینجاسیل
 شرعی است سخن مختصر قریب یک نیم پاس از روز سیکندر که خواص و عوام فراهم گشته

بسیار از بنا بر سیر
 ضعفا در و اجل و زود
 به ریافت این مناسک شرف
 اندوز سگ و زنده و اسرار و زود
 مناسک میگزارانند و بی
 جانان ششوار می مانند

مسلحان روز چهاردهم
 از شهر ذی الحرام ازین بام
 امورات فز غاصل که
 بیکه منظر رسیده بجا مناس
 خودی آردیدیم و بیان زدیم
 شمرند که بر سعادت همه ای
 حضرت ایشان مستند گشتند

نام شمرند و در بیان
 شمرند و نام در بیان
 با ششال طوان و صلوات
 اندامه اتفاق افتاد
 بفرموده آن امام همام
 بفرموده آن امام همام
 بفرموده آن امام همام
 بفرموده آن امام همام

که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران
 که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران
 که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران

که اله الله که الله فراغ کلی یافته بگلشت چمنستان کن دوم که محمد رسول الله است
 عازم گردیده به ترانه این ابیات مترنم گشتند قصیده مدحیه در نعت و سرکاشا

و آنکه بیا و بزران در ابرجدی الب برکش جانم بعیش انا زکن رحمی بکن لطفی منا بهر سکینه می روم سوی مزار مصطفی بروی فدا روح در وان محبوب و مظلوم اسری است او را یک سفر غرض مجیدش مشکا یک خاوش روح الامین دیگر بلال پارسا چون او نبسته تاکنون بر صفحہ هر دوسرا وی مفر اهل حرم ای معدن صدوق صفا تنها خاک آینه می خوش داده داد غرا گبران و ترسایک قدم خفتند بر خاک فنا کفر و ضلالت سوختی پروانه سان آتیا نکبت بر کافرنی ای شافع یوم اجرا بر آل ذوالاحسان تو ای مقتدای صفیا زو هر سنت شد عیان شیخ الشیوخ اتقیا عالم از و آگنده شد از پیروی مصطفی	ای ساربان گلکش بر اشران بادیا آهنگ عشرت ساز کن در دای شادی باز بی بغض و کینه می روم سوی مدینه می روم آن خاتم پیغمبران شاه و خطیب مصلان از الضحی تا جوشی سز انگشت او شوق شد مفر آن حمت للعالمین بیشک شفیع المذنبین تا نقشند کان و لون بسته نقش از خدایان ای مرشد اهل کرم وی مقتدای محترم چون در جہاد آویختی بس خون کافر زنجی کسری و قیصر با حشر رفتند در قعر عدم علمی حق آموختی زان شمع دین افزونی دین تو حاصل حصین ارالامان یومین تسلیم حق بر جان تو بر جمله یاران تو بر احمدت کواز جهان برود آشک از هر کران و چون بخت کند شد پس در جهم آگنده شد

شدند چون بدیدار شدند
 بود که یسری از دیار شدند
 با ناله و نوحه و ناله
 مدین نج باهراج ملک عاز
 رسیده و در غوراک و دوشان
 ضروریات ایشان بودند و خود
 لازم گرفتار این شخص مال
 فزادان دارد از این شخص

که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران
 که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران
 که از آن حال ایستاده
 بارگاه با جمیع باران

سائیکه علیکم صلوات و سلام
 به و آشتی تمام روز بخواب
 و برسان و از آن بودند و
 از نقتد و سادابین تمام
 بعد از آن و اما آن یکم
 پنجشنبه از جابر و اگر اند
 چرا که در حدیث دارد است
 که چون مهاجران با جناب
 ختم المسلمین علیهم

وادی شهرت دارد کرده شد و درین منزل قریب نصف شب بودی سرت که مزار
 فایض الانوار ستر علی جناب میمونه علیها و علی بعلها الصلوٰۃ والسلام من
 الله الملك العلام رسیدیم از اتفاقات عجیب آنکه آن روز هیچ طعام نخورده بودیم
 چون از خواب آنوقت بیدار شدیم از غایت گرسنگی طاقم طاق و بدر رویم در محاق بود
 بطلب نان پیش هر کس دیدیم و بطلب نرسیدیم بناچار برای زیارت در حجره مقدس
 و پیش تربت شریفه گذر ایامه نذا کرده گفتم که ای عبده امجد من همان شاه هاستم چیزی خورد
 عنایت فرما و مرا حرم از الطاف گریانه خود نما انگاه سلام کردم و فاتحه و اذکار خاص خواندم
 خوابش بروج پرفتوش فرستادم انگاه نشسته سر بر قبرش نهاده بودیم از رزاق طاهر
 و دانا بر حق و دو خوشه انگوترازه بدستم افتاده طرفه تر آنکه آن ایام سر ما بود و هیچ جا
 انگوترازه میسر بود بجهت افتاد و یک اذان هر دو خوشه همون جاشسته تناول نموده
 از حجره بیرون شدیم و یک یک دانه بهر یک تقسیم کردم و گفتم مثنوی

یافت مریم گربن گام شتا	سیوه ماے جنت از فضل خدا
این کرامت در حیاتش بود و پس	بعد فوتش نقل نمود دست کس
بعد فوت زوج ختم المسلمین	رفته چندین قرنهای دورین
بنگر از وی این کرامت یافتیم	مایه صد گونه نعمت یافتیم

بعد از آن مقام روانه شده با مدادان بمنزل رسیدیم و چندین منازل طو نموده
 چون بمقام جحفه فرود کش گردیدیم نغمه روز بخیریت تمام بسر بردیم و لیکن از ابل قافله

این دعا که نوشته بودیم
 در کمال عطا کردن
 در کمال غرض شغای باطل
 را از دار الشغای افضل
 میضای شقایق انداختن
 میضای شقایق شام رسید
 غنیم چون هنگام شام رسید
 در حالان لغزشان فرود از

مانند شکیات این ناکردن
 بشا بود ندیدمش ختمت صلی
 الظلیل و سلم نمودند آن ختمت
 بالاج تمام و زاری مالا اعلام
 بدرگاه ملک العلام مستلک
 که خداوند افضل غیم خویش
 و بای مدینه زاد رجعت داشتند
 شیطان است انتقال مادی و معنای

درین شهرت بسیار درین
 از شهرت بان قافلہ کینین
 بود و بنام خود میسند
 اجازت یک مقام حضرت
 ایشان کمال نشا و آرزوی
 خاستند لهذا بیاض خاطر آنها

تنهار در حال چه خواهد بود میت هر که درین راه به تنهار رود به خوار شود گونه به تنها
 رود به اعراب که قاطعان طریق مدینه اند و احزاب هستند از هر دو رئیس یکی ازینها را
 او دید و در نیم راه بر کوچه ای فیج و فیج که موسوم به بعد است سکونت و قیام میداشت در منزل
 ششم وقت نیم شب با چند رفقا و احباب بشرف لازمست سید عالم جناب چون نام خود
 بهر اندوز سعادت گردید و بمصافحه و معانقه کامیاب گشته تا یک ساعت صحبت داشته
 مسکت رخصت نمود آنحضرت یک جوئی برنج و یک تهمان پاره و پنجر و مال طریق
 ضیافت و مهمانی بعد از کور عنایت فرموده حضرت ساختند و خا و اندیشه که در
 غنچه دلها قافلہ میخلید به سیم فضال آلهی سدف گشت بعد قطع دوسه منازل و در
 صفرای وادی رسیدند و زیارت قدوه عاشقان محمدی و سر حلقه محبت سربان
 احمدی حضرت شیخ عبدالرحیم الیمینی البرخی که قصاید ایشان چون شمس بر ابعده النهار
 مشهور و معروف است فائز گشتند و نیز بجزار فایز الانوار ابن عم سید الابرار
 علیه صلوات الله الملك الحبار حضرت ابو عبیده بن الحارث ابن عبد المطلب
 رضی الله تعالی عنه که در غزوه بدر مجروح شده بودند و وقت مراجعت مدینه منوره
 در اینجا انتقال کردند نقد مراد اهل قافلہ را بدست افتاد و این قبر شریف را ساکنین
 آن قریه ابو ذر غفاری رضی الله عنه شهرت داده اند و این غلط محض است و علی
 نمیدارد و قریه ابو ذر علیه الرضوان در زبده که پنج میل مسافت از مدینه طیبه دارد مشهور
 خواص و عوام است و پنج میل ازین مکان موضع بدر است که الآن دران مکان قصبه

بنمونه بنویس که العین
 بشا به در آید نوای شادی
 و صدای مبارک بادی بگوشت
 یکدیگر میسایندند و ماه و منقوش
 از دوری دیدند و ثمرات
 امدات که از خنده ایسید پانزاد
 لایح افضل الودیه جمال

که طلب قافله را بیدار
 بیامند است بیدار
 یکبار و یکبار
 بود و بنام خود
 از این دقایق آسود
 قطعه در وقت

و قشربانان بجزایرین یافته
 نهوان و اطفال در سال
 و قشربانان بجزایرین یافته
 نهوان و اطفال در سال
 و قشربانان بجزایرین یافته
 نهوان و اطفال در سال

از منور چشم صد طوفان اشک آید بدر
 خوی خجلت ریزد و گوید فدا نم المفر
 مسکن سیم رخ فردوست اگر داری خبر
 از آفتاب حشر بر ما سببان سازد زیر
 هست اینجا خوابگاه حضرت خیر البشر
 شمس چرخ اصطفی و گم باز از آفتاب
 معنی و القیل کیسوی سیاهش رنگ
 تاجی از انا فتحا در نشان دارد بر سر
 دشمنان از سرنگون بینی روان سوخته
 سال ماه و روز و شب بی مهر شام و صبح
 تا شود از سود سودای زیارت بهر دور

از بیانی شافقت کینک
 استخار در قتیو و دینق در دین
 که قاطعان لایق از اهدا
 پوشش می آید و بدو ایچکل
 نمیدارند از نورانی

چون سجیه مضیه دوز و وار و خیریه چرخ نا بهنجار بان مجبول و مطبوع است که چون بجا
 را پیش کشد کامرانی مصروف بیند بسنگباری تفرقه مرجوم و از عیش و نشاط محروم میگردد
 تفصیل این حال و تبیین این مقام بدین منوال است که چون از منزلی که قبه شریفه بنظر آمده
 کوچ شد و در منزلی که سه فرسنگ از آنجا مدینه منوره بود فرو آمدند و تمام روز بخت
 گذشت و روز دیگر از آنجا وقت ظهر قافلداران منزل مقصود شد و هر یک بسان گل
 خندان و چون بلبل غزل خوان بودند و طبیعت سر حلقه قافلداران آهنی جناب افتاد

و در آن وقت چون از راه گریه
 و بیاری جنگ و راه گریه
 نمی کرد از زیر و خنج
 می کشتی در ج و خنج
 زبان نو که بر حال

بجان و بلبلان اطفال غریز
 بجان و بلبلان اطفال غریز
 بجان و بلبلان اطفال غریز
 بجان و بلبلان اطفال غریز

صد و از اینجا که پیش تارک و اصنافی دور

به قافلہ از ان لا است حیث
 سوی مقصد خوشنویس چو چست
 منوره علی ساکنه الصلوٰۃ
 طبعیت حضرت سیدالسلطنه
 نجابت باجایان و از شدت
 سحر جی و صانع قشش
 جان و بد و چو به ایشان
 محبت بود و نشانای از بی

قفلی را منتحی باشد در آن حالت پر طالت امیر جلالان این قافلہ باریس آن گوه
 شقاوت پزوه که رشته اخوت و محبت فیما بینهما مضبوط و مربوط بود و چار شده یک
 را بشناختند و بزودی پیشتر رفته سلام کرده و رسم معانقه و مصافحه با هم سلوک داشتند
 و گفتند که زمینار ازین قافلہ دست تعرض بردارید زیرا که اول درین قافلہ جز خوراک
 و پوشاک از قسم مال اسباب هم نیست و ویم آنکه احمد پاشا نائب سلطان بضمانت خود
 اینهارا این داده اینطرف فرستاده از اینجا که طلب معاش ناگزیر است و بدون
 آن ایشان چاره نمیدارند اینک قافلہ مغربیان که مملو و مشحون از زر مغربیت بدینال
 ما میرسد و از اینجا یک فرسخ فاصله دارد و غنیمت بارده و نعمت غیر مترقبه باید املاشت
 و مرا همون منت و احسان خویش باید پذیرداشت عشوی

نجابت سالت پناه را بخواب
 و بدید که از حضرت بنشیند
 عیب البیوضین علی بن بعلج
 و خانون نجابت و بنین
 علی بن الحنفیه و التاجیه
 و بجان قدیم از بر موده اند

۱۰۳

پس یا یکی قافلہ مغربی است بمغرب نشان گر شود آفتاب همه ناله اش حامله از زر است رئیسش چو این مژده از وی شنید روان رفت ناگه بکوه بلند از آن بانگ آنجمله جمع آمدند شد از برکت سید کائنات هم از برکت آمله هم نام اوست	بر از گور و در هم مغربی است و لے مشرقش دان پرداز زاب همه محملش معدن گوهر است از آن دست بردار شد آن عیند بلشکر یکے بانگ زد آن نژد چو پروا نساگر دشمن آمدند علیه السلام و علی الصلوٰۃ رضا جوی ایزدی کام اوست

و بر یکی ازینماد سزا خود برین
 نیکیه نشان نموده نشانی
 دلی می سازند و با نوبت
 فیض اشکات معقود و بسیاری
 میز مایند چون شب بگذشت
 و قافلہ منزل رسیدان همون
 ازین بود و وقت جاوید

که تو از دست خویش بکنای
 ای خوش آن ای راه روی
 که توانی و راه نمایی
 که تو از دست خویش بکنای
 ای خوش آن ای راه روی
 که توانی و راه نمایی

بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان
 بعد از آن بر روی آفرینان

یا شفیع المذنبین دستم بگیر
 یا رجبار المرتجی کارم بساز
 یا امام الانبیا بسم خدا
 یا رسول الله بفریادم برس
 در پندیرای شاه دین زین ستهام
 هم بتو برآل و احباب تو هم
 خاتمه بر آن منبع فضل و وقار
 آنکه صدق و فضل احسان کار است
 هم بروح ان امام العادلین
 هم بر آن سر چشمه حلم و وفا
 هم بر آن غور شید چرخ ابتدا
 هم بر آن دو گوهر گوش قبول
 هم بر آن شش کس که از ده باقی اند
 هم بر آن واج و بنات تو تمام
 خاصه بر آن روح آن اقطابین
 بعد از آن بر با قدم بحر کمال
 بعد از آن بر کاظم یکوسیر

یک سلام از بسنده خود پذیر
 باب لطف خود برویم کن فرار
 وار بهان ما را از آفات و بلا
 یکسم جز تو ندارم هیچکس
 صد درود و صد نیاز و صد سلام
 بر هواداران و احباب تو هم
 صد درودین صدیق اکبر یار غار
 تمانی اشین اذ بهانی الفار است
 قطب حق فاروق اعظم شاه دین
 شاه ذی النورین عثمان باصف
 آن علی مرتضی شیر خدا
 یعنی آن حسین ابن ابره قبول
 آنکه اندر بزم عرفان باقی اند
 هم بر اولاد تو اے عالی مقام
 کامل ایشانست زین العابدین
 بعد از آن بر صادق فرخنده حال
 بعد از آن بر موسی والا گهر

نجات آفرین
 کتاب و فایده
 در المصطفی
 بای خود بطریق
 خجسته
 اثر آفریده بر این قافیه

۱۰۵

افزودند و تابست و بخورد
 در زیارات آنکه آن بکره
 طبع و یون بقیع و بقیع واحد
 در ساجده نماز مسجود
 در ساجده الفی که مشهور بساجده
 در باب و سجده و القبلتین
 ساجده که بعد از آن دست

سید ادا علی با حسن و بهر
 بشاک انشود و قدس نبوی
 انظمیت و قدس نبوی
 نبوی که سید از میدان
 انوار نبوی و قدس نبوی
 و مصلحت و فایده
 امثال انشود و قدس نبوی
 سید ادا علی با حسن و بهر

زین اغ اقبال همی نماند
 علمای بداران من نماند
 زین اغ اقبال همی نماند
 علمای بداران من نماند
 زین اغ اقبال همی نماند
 علمای بداران من نماند
 زین اغ اقبال همی نماند
 علمای بداران من نماند

آمدن بجیکه تا دو ساعت بخوبی مراقب نشسته می ماندند و احیاناً بعضی شخص خاص را
 با خود باین کرامت اختصاص بخشیدند چند بار اقامت را بهمراهی اشارت میفرمودند لیکن
 بلا حظه آنکه جسد شریف نبوی از مکانیکه سید مراقب می نشستند و در هر مفاصله و همین قدر
 تفاوت پایانی داشت و کی نوع بالانشستن میشد گو که حجاب بود قبول نه نمود و بعد
 بست و خجود ز لشکر برابر سر مانتخت و از دست تطاول و تقدیری خود سلطان گما
 را مقهور خود ساخت عالم افسرده مزاج گشت و آسمان برات عیش و نشاط کس و نا کسر
 بر رخ نوشت غریب در گنج گول خزیدند و اغنیاء در حصار قاتم و سمور آرمیدند برهنه تن
 حر با و از چشم بر آفتاب دوختند و شهابان مجوسان آتش می افروختند ابل قافل
 که کلمه مجموعین هیچ رخت سرمانیداشتند دست پاچه شدند و حیران و بجز نقدشان بهر
 هر که شام گاهان بیهری می نمودند چون کاکل هوشان پریشان ابواب افسردگی بود
 عالمیان باز در رسوم گرمجوشی و خون گرمی در کاشانه عدم با عفا انباز مثنوی

داشتند برود و از باران نماند
 اقامت سلطان اصدور از نماند
 سیری عاشق زانکه وصل
 دلدار کجا و تودگی گشتن
 از آب زانکه مثنوی
 سیرانگه در نماند
 با تو بگویم مثنوی
 سیری دنیا طلب از نماند

هوشد اشک ریزان چون پیمان شده یکبار روی با غماز در غلط در لرزه بود از چنگ سرما خیزی شمع در دامان قندیل جهان شد سرد از کافور خواری بهار آفر شد و فصل خزان شد	جهان افسرده چون طبع لیسان فلک با مه و بیهودی همیکرد زره پوشید آب از جنگ سرما دست دستبرد برد بے قیسل هوامیکرد چون کافور باری چو گرما پیر شد سرما جوان شد

سیری عالمی کمال
 سیری عاشق زود باری
 سیری محال این خفته
 سیری بخت و شمشیر
 سیری سبب ادا و نماند
 سیری بخت و شمشیر

این خواب را باریان گشتند
 در سالان سزا فاندند و غنای
 این خواب را باریان گشتند
 در سالان سزا فاندند و غنای
 این خواب را باریان گشتند
 در سالان سزا فاندند و غنای

چرخ کج رفتار صد مکرو و غلوار و نمان
مهر و کرشمه سر به مهر است از وی الحذر
گاه یوسف را ز آغوش پدر و وارفتند
اتفاقاً یک دو کس گزید و صلی یافتند
یک دو کس را گردنی شادان بخورم یافتند
چاره باید ساختن ناچار باید ساختند
اسی علی برخیز با احمد بسوی مکرو

تا نند زان داغها بر سینهای عاشقان
خزمت شیرین او زهر است از وی الامان
که ز لیخا را بوصل او نماید شادمان
مهرهای شان بشنود را فکند او سبکمان
سنگهای درو و غم بار در بران از بر کران
سرفنا دستم بتقدیر خداوند جهان
بان درودی خوانم تو بدیع معانی و جان

اکنون وقت آن سید که قصیده نعتیه که نوکر ریز خامه مولف این نامه کرامت شماست
آویزه گوش مستعان ساخته مسرور و مخطوط نمایم و گوهر آبدار آفرین و جواهر و دایره
تحسین از بهر گوشه دامن و اسن بر بایم ابیات نظم

گرفت ملک دلم شاه غم آسانی
متاع صبر و شکیم از و ببارت رفت
ز خار حادثه چون گل تمام مجروحم
سباغ دل کند انشاد و بلبل طبعم
تمام سوده الماس میشود دهبیات
ز رشک دیده من کاب و زنگ گریه زده
ز سوزش تو من ای ناز سخت حیرانم

بہ فوج بے سہ و سامانی و پریشانی
 چو از سموم خزانہ بہارستانی
 چو غنچہ خون جگر میخویریم پنهانی
 ہزار مرثیہا موقع غزل خوانی
 اگر بدیدہ کشم سر بہ صفایانی
 نگند خاک بسر معدن بندشانی
 کہ خفتگان عدم راز خواب خیزانی

[illegible]

این مخلص را است سید یونس
 سال دین جزا زنده
 باین مخلص از دینت چل
 بکار نیکوای این مقام از قدیم
 نشان لقمان این مقام شود
 است و چند روز و نوبت در دنیا
 و زمین و بهر اوقات و در
 نشان کمال العبادت و
 نشان از دست بر بندگی
 نیازمندی از دست بر بندگی
 نشان از دست بر بندگی

در جوش بود هر یک می نالید و مضمون این اشعار آید از نامه نگار بندر و ده فلک و ایر سیر سینه غزل

الوداع اسی کعبه اینک آمده یوم الفرق دلفکار و سوگواری و بقرار و سوخته چشم من شد آبریز و سینه ام شده خیز میردم از کویتو گریان و نالان و جزین گر روم لیکن کنم روی توجبه سوی تو مسجد تو چشم عالم تو دران چو مردمی میرود اکنون علی با احمد از حکم قضا	از فراق تو تمامی طاقت من گشت طاق میتو گردیدیم و آمد بندر و رویم در محاق دان دل شوریده ام گشته کباب از احتراق داغ تو مانده نشان بر سینه ام یوم التلاق در نماز و در دعا ما از نیاز و تهنیات ای سید پوش عرب ای قبله شام و عراق الوداع ای جان جانان بنده یوم الفرق

در جوش بود هر یک می نالید و مضمون این اشعار آید از نامه نگار بندر و ده فلک و ایر سیر سینه غزل
 نشان از دست بر بندگی
 نیازمندی از دست بر بندگی
 نشان از دست بر بندگی

بعد از ختم طواف از باب الوداع بیرون شده بر اثران سوار گردیده همه شب
 راه رفته صبحگاهان بعبده رسیده و از آنجا شبگیر زده به بندر عبده قیام و روز بعد شش
 روز در آن مقام نموده روز هفتم بر کشتی سوار شده هفت روز سیر بحر نموده به بندر خا
 رسیدیم مقدار پانزده روز از آنجا مقام مانده بعد از آنجا بر مرکب نشسته بعد و در سیر
 چهارده روز بحول الله و قوته در جزیره بهی نمایز گردیدیم تا ما از مختا جزیره مذکور
 بسبب تواتر امطار که لیلی و ایام لبان دل دوست گریان و بندل و ایشار بود و
 دریا مانند سیستان جوش و خروش می نمود و بچکس می نیاسود شب با آخر شماری و
 روز به بقراری بسر می گشت و بچکس ان مع العسر یسرکم سید الجا بدین از جمیع مرکبا
 پیشتر بهی رسید ناخدایان و تجاران جزیره مذکور متفق الکلمه میگفتند که جهازی

برای جیت حضرت رسیده
 برای جیت حضرت رسیده
 برای جیت حضرت رسیده

برای جیت حضرت رسیده
 برای جیت حضرت رسیده
 برای جیت حضرت رسیده

به پنجاب و نمری معروف است و آن مقام مشهور است که در جوار آن از آن خطرات بسیار میشود و جای خونی است در جوار آن بسیار است و در آن دریا و دریاچه بسیار است و در آن دریا و دریاچه بسیار است و در آن دریا و دریاچه بسیار است

چنان مفهوم گشت که کشتی فلانی ازین کشتیها غرق خواهد شد و در آن کشتی از اسباب مردم بار شده بود برای این نفر کشتی دیگر غیر آن معین شده دانستم که اگر تقصیر کسی نبود پس من هم بوجبی هر چند غفلتی شده باشد در آن تقصیر شاملم آمادگی سواری خود در آن کشتی نمودم از جانب غیر نشاء شد که الحال آنرا غرق نخواهم کرد و شکر الهی را کرده بطور معین گشته بود گذاشتم الحمد الله که بیلاست و حفاظت بهمار رسیدند و هر گاه از کلکته روانه شده بدریای شور رسیدیم و آثار دریای شرین منقطع گردید روح دریا شور بکمال اہت و شوکت و دبدبه و مطراق که حق تعالی او را عطا فرموده پدیدار گشته با فقیر ملاک کرد و بمقابلہ و مواجہ استاد الفاظ یاد نیست اما این قدر محفوظا که عرب و بیت خود مینمود و درخواست میکرد که التجای و تصرعی و انکساری پیش اکرده شود چونکہ گاهی اورا ندیده بودم و بکمال شوکت و بزرگی پیش آمد از شوکت و اہت آن متعجب شدم فاما در اینجا بخیال شادہ حضرت ذوالجلال ہم جلشادہ حاصل بود کہ غیبی و غفلتی از آن ہونہود چون پیشتر دیدم و درخواست او معلوم کردم عیب و ترس آن ہلاک در نفس من اثر نکرد و پروا آن ننمودم در جواب آن گفتم کہ من و تو ہر دو بندہ خدا ایمیم از التجا بتو چکار ہرگز بسوی تو التجا نخواہم برد بلکہ تو و من و آسمان و زمین و مورچہا و ہمہ ہا بدست قدرت مالک خود یکسان ہستیم و مدح و ثنای و عظمت و کبریای حضرت حق جلالت عظمہ بیان ننمودم آن روح این بیان شنیدہ از ما جہاں رفت فاما شادان معلوم میشد و آنوقت کہ جہاز بتجاری رسید

۱۱۳

در آن کشتی و مقام عالم را فوجی بگردید و در آن دریا و دریاچه بسیار است و در آن دریا و دریاچه بسیار است و در آن دریا و دریاچه بسیار است

ہزار ہا از جہاز ہزار ہا از جہاز ہزار ہا از جہاز ہزار ہا از جہاز ہزار ہا از جہاز

چنانچه بدو شرف و تفضیلش
 که این است و این فخر و افتخار
 که این است و این فخر و افتخار
 که این است و این فخر و افتخار
 که این است و این فخر و افتخار

والا بدان در ویش را راسخ بود و توسط و توسل باین فقیر مینمود و درخواست دعا میکرد
 و جوش حمت الهیه در آن وقت اولاً بحال آن مرد پیر که مرا حجت معائنہ میشد که او را بحاجت
 سعادت الهیه فوراً بر دند ثانی اعموم و شمول آن معلوم میشد تا که در جوش رحمت دریا
 شد که هر که اسال حج خواهد کرد بسبب تو بنابر آن که تو در آنها خواهی بود همه را بخشیدم
 و چونکه جواز محاذی ملیم رسید و استعداد احرام کردم فقیر غل مینمود و جندی از رفا
 غل میدادند و اعانت در آن کاری میکردند مغفرتی و بخششی در حق همه اکابرین عمل
 نمودند معلوم شد که همه آنها آمرزیده شدند من بعد که وقت تبلیه رسید شخصی در آن
 مجمع سبقت کرده به تبلیه آواز خود را بلند ساخت عنایتی باین معنی در رسید که هر که پیش
 از تو تبلیه میگویی تبلیهش را مانعی شنوم و روز حصول شرف سعادت دخول در که مغفرت
 هرگاه که از بی زنی طوی گذشته متوجه گداشیدیم تا از آن راه در انیم حالتی عجیب برین
 که شورش متغیر دست طاری و نمودار بود حتی که بر همه حضار آن واقعه و آشغال اثرش
 جلوه گر نمایان میشد لیک که میگفتم بنشاید میگفتم و این گفتن مخاطبه شافعی بود و اجابت و
 قبول آن میدیدم و در دعای آنوقت فتنی شده بود که بخوبی تمام مطلب عرض میکنم
 و در انحال این مضمون به تعبیر عجیب از زبانم آسان شد که مردم جماعتی گنگار و شرمند
 از بلاد و در دست بحر و ما من تو رسیده اند و اینها را من آورده ام و چنین
 و چنان خوا مانند در انحال عجیب بشارت حیرت افزا پیش آمد باین کیفیت که اینها
 که آید یعنی آنها خود متحقق کمال عنایت و رحمت اند و خصوصیتی بسیارند اشارتی

بجود رحمت عامه را خاص
 من بعد دیدم که هر که
 سیده بود و آنرا که بجهت
 بودند را باقی و شخصی
 وقت پیش از آنکه رسید
 در دل ایامی تو ضیف شده
 باشد ازین مغفرت محروم
 نمانده و در لیلة القدر در
 رمضان خریف دعا بایستاد
 عموماً و خصوصاً کرده شده
 و اجابت را متوجه آن دعاها
 دیدم که همه را قبول در رسید

این معنی بسیار شریف و
 دلنشین و در وقت بیرون
 ظاهر اندک است و اینها
 و شادان شوند و من
 به سبب بدیدن آن مردم
 آورده جلوه گر گردید
 فی تخیلات آنرا از اول وقت

مناظر از ازاری یاران جان باز و اتفاق نمودن و کجاست
 چون طراز طینان کلک است
 مجامعین و فراموشند و فرقه را
 و داغ فرموده و مواعید فرقه
 و در آن منظر ساختند و خود
 و قصبه را و قصبه را

هجرت از دار الحرب بدار الاسلام و جهاد با کفره لیام و ارتفاع اعلام اسلام و اثبات
 اظهار دین پیغمبر علیه السلام در هر موطن و مقام و در جند قلب آن زبده الکرام مخیر
 و مجبول بودند و در وجوب این غایت عظمی در کشت زار طبیعت مستتر و مخفی می بود و در آن
 که سنین عمر شریف باریعین رسیده بکرم بجوای آیه کریمه و لما بلغ اشد و بلغ اربعین
 سنه الایة هلمین غصان و اوراق شجره طیبه که موصوف با صلها ثابت و فرعها
 فی السماء با حسن و جوده سر برآورده مستعد تر آوری گردید بموجب آنکه مصر علمه که شوق
 و مشک را نتوان بهفتق تا دو سال کامل در بهیمز جیوش و اتباع آلات حرب مثل
 تیر و تفنگ و گرد آوری رفقار جوای نام و تنگ مستعد و سرگرم بودند و درین
 مدت مسطوره اکثر از زبان فیض ترجمان ارشاد میگردند که تعداد اصحاب بدر و خوی
 السید عظیم اجمعین یاران صادق و دوستان موافق یکجا شوند بطور این امور از
 قوت بفعل آید و این شایه غیبی از جلیاب احتجاب و احتقار و نماید و درین مدت
 مسطور صبح و شام علی الدوام بر منزل و مقام پیش هر کرام و لیام و عطف و تذکره در
 فضائل هجرت جهاد آن حضرت و خلفا و ایشان بیان میگردند و خطوط جمیع اخبار
 و اخلا که قبل ازین در اکنه مستعد و مثل عقبه اولی که در منا واقع است و در حدیث
 که در راه جده که بیعت الرضوان از صحابه کرام در آن مقام بوقوع انجامید سبب جهاد
 نموده بودند ارسال فرمودند چنانچه بعضی ازینها در بر علی و بعضی در آنرا راه هجرت
 در قافله سید المجاهدین رسیده ذخیره اندوز ثواب آخرت گشتند و چون خاطر در با

مقصود گشتند چون کتب
 فیض نام سواد
 سید محمد علی بابی
 خفی و جلی
 حواله شریفه فیض
 احوال آن شریفه
 ابتدای قیام و جهاد ایشان
 غنای هجرت و غیره

اربعین ازین قرن می نمود
 و این بیستم فرمودیده و یاز
 زبان نکات شنیده و یاز
 تنیق و ترجمه پوشانیده و اگر
 نگارش بعضی حالات تقدیم
 تا آخر واقع شده باشند از نام

بذل عفو و صفح بپوشند و در
 بکوشند و از نام و در
 در این باب
 سبحان الله
 یصفون و سلام علیهم
 و الحمد لله رب العالمین

